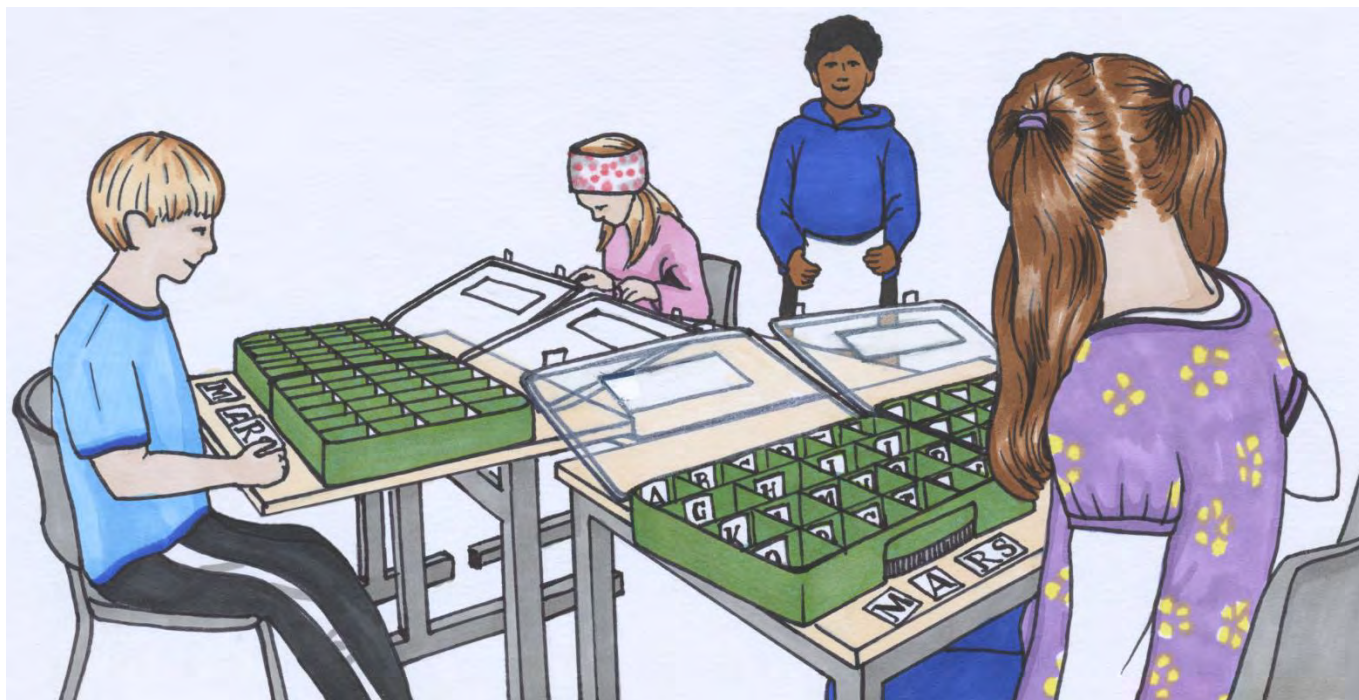

FOKUS

KARTLEGGINGSVERKTØY

Systematisk observasjon av
lese- og staveatferd

ORDPRØVENE

Toril Karstad

Innhold

Om oppgavene	6
1 Bokstavlyder med symboler	8
Lesing av bokstavlyder	8
Leseramse 1a registreringsskjema	8
Leseark 1a	9
LESEARK 1A	10
Leseramse 1b registreringsskjema	11
Leseark 1b	12
LESEARK 1B	13
Leseramse 1c registreringsskjema	14
Leseark 1c	15
LESEARK 1C	16
Leseramse 1d registreringsskjema	17
Leseark 1d	18
LESEARK 1D	19
Staving av bokstavlyder	20
Diktat 1a	20
Diktat 1a registreringsskjema	21
Diktat 1b	22
Diktat 1b registreringsskjema	23
Diktat 1c	24
Diktat 1c registreringsskjema	25
Diktat 1d	26
Diktat 1d registreringsskjema	27
2 Konsonantforbindelser i utlyd	28
Lesing av konsonantforbindelser i utlyd	28
Leseramse 2a registreringsskjema	28
Leseark 2a	29
LESEARK 2A	30
Leseramse 2b registreringsskjema	31
Leseark 2b	32
LESEARK 2B	33
Leseramse 2c registreringsskjema	34
Leseark 2c	35
LESEARK 2C	36
Leseramse 2d registreringsskjema	37
Leseark 2d	38

LESEARK 2D	39
Staving av konsonantforbindelser i utlyd	40
Diktat 2a.....	40
Diktat 2a registreringsskjema	41
Diktat 2b	42
Diktat 2b registreringsskjema	43
Diktat 2c.....	44
Diktat 2c registreringsskjema	45
Diktat 2d	46
Diktat 2d registreringsskjema	47
3 Konsonantforbindelser i framlyd	48
Lesing av konsonantforbindelser i framlyd	48
Leseramse 3a registreringsskjema	48
Leseark 3a.....	49
LESEARK 3A	50
Leseramse 3b registreringsskjema	51
Leseark 3b.....	52
LESEARK 3B.....	53
Leseramse 3c registreringsskjema	54
Leseark 3c.....	55
LESEARK 3C.....	56
Leseramse 3d registreringsskjema	57
Leseark 3d.....	58
LESEARK 3D	59
Staving av konsonantforbindelser i framlyd	60
Diktat 3a.....	60
Diktat 3a registreringsskjema	61
Diktat 3b	62
Diktat 3b registreringsskjema	63
Diktat 3c.....	64
Diktat 3c registreringsskjema	65
Diktat 3d	66
Diktat 3d registreringsskjema	67
4 Bokstavløse lyder med vanligste stavemåte	68
Lesing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte	68
Leseramse 4a registreringsskjema	68
Leseark 4a.....	69
LESEARK 4A	70

Leseramse 4b registreringsskjema	71
Leseark 4b.....	72
LESEARK 4B.....	73
Leseramse 4c registreringsskjema	74
Leseark 4c.....	75
LESEARK 4C.....	76
Leseramse 4d registreringsskjema	77
Leseark 4d.....	78
LESEARK 4D	79
Staving av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte	81
Diktat 4a.....	81
Diktat 4a registreringsskjema	82
Diktat 4b	83
Diktat 4b registreringsskjema	83
Diktat 4c.....	85
Diktat 4c registreringsskjema	86
Diktat 4d	87
Diktat 4d registreringsskjema	88
5 Bokstavløse lyder med sjeldnere skrivemåte.....	90
Lesing av bokstavløse lyder med sjeldnere skrivemåte.....	90
Leseramse 5a registreringsskjema	90
Leseark 5a.....	91
LESEARK 5A	92
Leseramse 5b registreringsskjema	93
Leseark 5b.....	94
LESEARK 5B.....	95
Leseramse 5c registreringsskjema	96
Leseark 5c.....	97
LESEARK 5C.....	98
Leseramse 5d registreringsskjema	99
Leseark 5d.....	100
LESEARK 5D	101
Staving av bokstavløse lyder med sjeldnere skrivemåte	103
Diktat 5a.....	103
Diktat 5a registreringsskjema	104
Diktat 5b	105
Diktat 5b registreringsskjema	106
Diktat 5c.....	107

Diktat 5c registreringsskjema	108
Diktat 5d	109
Diktat 5d registreringsskjema	110
6 Ord med regelstyrte eller særegne skrivemåter	112
Lesing av ord med regelstyrte eller særegne skrivemåter	112
Leseprøve 6a registreringsskjema.....	112
Leseark 6a	113
LESEARK 6a.....	114
Leseprøve 6b registreringsskjema	115
Leseark 6b.....	116
LESEARK 6B.....	117
Leseprøve 6c registreringsskjema.....	118
Leseark 6c	119
LESEARK 6C.....	120
Leseprøve 6d registreringsskjema	121
Leseark 6d.....	122
LESEARK 6D	123
Staving av ord med regelstyrte eller særegne skrivemåter	124
Diktat 6a.....	124
Diktat 6a registreringsskjema	125
Diktat 6b	126
Diktat 6b registreringsskjema	127
Diktat 6c.....	128
Diktat 6c registreringsskjema	129
Diktat 6d	130
Diktat 6d registreringsskjema	131
Språklydhus	132

Om oppgavene

Systematisk observasjon av lese- og staveatferd er utviklet for å kunne skaffe eksakt kunnskap om hvilke språklyder med symboler, og hvilke rettskrivingsregler, elevene behersker i lesing og staving av ord. I tillegg fins en setningsleseprøve med de samme fenomenene.

Leseramsene og diktatene var opprinnelig bare i én utgave. Men som forberedelse til eget forskningsprosjekt med materiellet Fokus i hele klasser, ble det utviklet fire tilsvarende oppgavesett. Slik kunne man gjøre gjentatt kartlegging med korte mellomrom. Disse oppgavesettene ble testet ut på fem ulike tredjeklasser i tre kommuner, for så å bli revidert i henhold til disse forskningsfunnene. Deretter ble prøvene gjennomført på nytt. Utprøvingen førte blant annet til at det ble valgt ut litt ulike ord til diktatene og leseoppgavene. Å lese ord med dobbel konsonant er for eksempel enkelt, mens å stave disse ordene riktig er en større utfordring.

Utfyllingsskjemaene for hver prøve inneholder ei rekke kolonner. Man kan velge ut de temaene som er mest relevante for de elevene det gjelder.

Lydering er det samme som *sammelesingsteknikk* som betyr å dra lydene sammen til ord. Lydering tyder på at ord eller orddeler ikke er lagret som ortografiske identiteter i elevenes minne pga. begrenset leseerfaring. Derfor må de avkode suksessivt.

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er lydplukking en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Barn som er i startgropa med lesetilegnelsen, går gjennom en fase der korte vokaler og eksplosive konsonanter får et opphold foran neste lyd. Dette er helt normalt, men det kan være nyttig å registrere dette i skjemaet. Så tar man utgangspunkt i dette funnet og underviser barna om hvordan de skal dra sammen slike lyder ved å legge merke til neste bokstav og si begge lydene i ett.

Prøvesett 1 tester om elevene kan lese og stave ord med bokstavlydene. Alle bokstaver blir testet to ganger. Det er nyttig å kartlegge hvilke bokstaver og lyder som eventuelt volder problemer, og i hvilken grad elevene blander store og små bokstaver eller speilvender dem etc. under staving. Likedan bør en legge merke til om elevene gjenkjenner ordene straks når de leser, om de isteden drar lydene sammen til ord (lyderer), eller om de *lydplukker*.

Prøvesett 2 og 3 tester om elevene behersker konsonantforbindelser, først i utlyd, så i framlyd. Ord med konsonantforbindelser er vanskeligere å lese og stave enn ord med annenhver vokal og konsonant. Dette gjenspeiler talespråkutviklingen, der konsonantforbindelser læres relativt seint. Vanskeligst er konsonantforbindelser i framlyd (først i ord), og ikke minst grupper med tre konsonanter.

Også her vil det måtte bli et opphold etter korte lyder i starten. For eksempel krever det et visst nivå før elevene sammenleser konsonantene i ordet *strå*. Her er t-lyden eksplosiv og blir borte med én gang. Elevene må derfor registrere R-en samtidig med T-en og lese det som en helhet.

Prøvesett 4 og 5 tester elevens kjennskap til bokstavløse lyder og deres symboler. Diftongene og de bokstavløse konsonantlydene skrives ofte med bokstavgrupper. Her står ikke bokstavene for sin faste lyd, og elevene må lære å gjenkjenne eller gjenkalle dem som en enhet, som et enkeltlydsymbol. I tillegg er det en del regelstyrte stavemåter der den ene bokstaven faller bort. Da kaller vi symbolet for en vikarbokstav, som K foran I/Y/EI ved kj-lyden, eller N foran K eller G ved ng-lyden. På østnorsk uttales dessuten S foran L som en sj-lyd. Prøvesett 5 tar for seg disse fenomenene.

I egen forskning ble besvarelsene poengsatt. Når det gjaldt bokstavgrupper som står for én lyd (som RT, SKJ, AU, NG), gav oppdeling i bokstavlyder (bar-t, far-s) null poeng, også når eleven rettet uttalen med det samme (s, sjø). I dagligdags kartlegging av klasser eller grupper er det ikke noe poeng å tallfeste besvarelsene. Men det er nyttig å legge merke til om elevene deler opp bokstavgrupper i sine respektive bokstavlyder, og notere det. Slike fenomener er det da viktig å jobbe systematisk med. Nedenfor er noen forslag til oppgavetyper som man finner i *Fokus*:

1. *Finn lyden*: Her leter elevene gjennom bokstavrekker, finner aktuelt symbol, for eksempel SKJ, og setter ring rundt bokstavgruppa idet de sier lyden.
2. Skrivning med *bokstavgruppekort* etter diktat: Barna blir diktert ord. I tillegg til å legge bokstaver, skal de finne bokstavgruppekortet ved bokstavløse lyder. Dette bevisstgjør raskt på at bokstavgruppa står for én lyd.
3. Appen *Fokus symbolpusling* kan erstatte bokstavesker.
4. Lytting til og innlæring av en *språklydsang*, og deretter *bearbeiding av sangteksten* på ulike måter:
 - a) Løping etter ordkort fra sangteksten, og sammenpusling etterpå
 - b) PC-pusling eller papirpusling av teksten
 - c) Diktreparasjon av teksten der barna gjør ei bokstavrekke uten mellomrom om til sangtekst med diktform igjen
 - d) Stavelsesdeling av sangteksten
 - e) Utfyllingsoppgaver
 - f) Bøyningsøvelser til substantiver og verb i teksten – fra fjerdeklasse av
5. Lesing av lange tekster som fokuserer på hvert symbol. I Fokus fins en føljetong som tar for seg hver bokstavløs lyd med ulike stavemåter.

Prøvesett 6 tar for seg regelstyrte eller særegne skrivemåter, som bruk av stum bokstav, vikarbokstav og dobbel eller forenklet konsonant.

Diktatene kan gjennomføres i hel klasse. Resultatet kan ofte gi en pekepinn om hvem som trenger å sjekkes individuelt mht. lesing. Men vær klar over at mens lesingen drar utviklingen i noen faser, er det skrivingen som drar utviklingen i andre faser. Elever er også forskjellige. Barn som har holdt på flere år med lydplukking, kan for eksempel overraske oss med å stove ord de ikke greier å lese. For at systematisk observasjon av leseatferd skal la seg gjøre, er det ofte fornuftig å benytte lydopptak og fylle inn aktuelle rubrikker i etterkant. Man kan bruke programmet *Audacity*, *OneNote* eller mobil. Det er fornuftig å brette arket i to, så eleven bare ser ei ramse om gangen.

1 Bokstavlyder med symboler

Lesing av bokstavlyder

Leseramse 1a registreringsskjema

Leseramse 1a. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:		
Testing av bokstavlyd/symbol.								
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.								
Testord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig uten stopp (Godta at lang vokal ble lest kort)	Leste rett, men leste først deler av ordet, og gjentok fra start	Utelatelse/tilføyelse av lyder	Forveksling av bokstaver	Omkastning av lyder	Leste lang vokal som kort	Lydering/lydplukking
fin								
kor								
hel								
vis								
tær								
jag								
bø								
lyd								
på								
mur								
vin								
jo								
hår								
let								
fæl								
mus								
dør								
gap								
by								
kul								

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 1a

fin
kor
hel
vis
tær
jag
bø
lyd
på
mur

vin
jo
hår
let
fæl
mus
dør
gap
by
kul

LESEARK 1A

FIN
KOR
HEL
VIS
TÆR
JAG
BØ
LYD
PÅ
MUR

VIN
JO
HÅR
LET
FÆL
MUS
DØR
GAP
BY
KUL

Leseramse 1b registreringsskjema

Leseramse 1b. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:		
Testing av bokstavlyd/symbol.								
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.								
Testord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig uten stopp (Godta at lang vokal ble lest kort)	Leste rett, men leste først deler av ordet, og gjentok fra start	Utelatelse/tilføyelse av lyder	Forveksling av bokstaver	Omkastning av lyder	Leste lang vokal som kort	Lydering/lydplukking
jul								
lag								
fil								
døv								
nær								
sak								
to								
håp								
be								
myk								
sag								
ja								
hyl								
fot								
lik								
sen								
vær								
dåp								
mø								
bur								

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 1b

jul
lag
fil
døv
nær
sak
to
håp
be
myk

sag
ja
hyl
fot
lik
sen
vær
dåp
mø
bur

LESEARK 1B

JUL
LAG
FIL
DØV
NÆR
SAK
TO
HÅP
BE
MYK

SAG
JA
HYL
FOT
LIK
SEN
VÆR
DÅP
MØ
BUR

Leseramse 1c registreringsskjema

Leseramse 1c. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:		
Testing av bokstavlyd/symbol.								
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.								
Testord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig uten stopp (Godta at lang vokal ble lest kort)	Leste rett, men leste først deler av ordet, og gjentok fra start	Utelatelse/tilføyelse av lyder	Forveksling av bokstaver	Omkastning av lyder	Leste lang vokal som kort	Lydering/staving
hav								
få								
del								
pus								
tok								
bær								
juli								
møt								
ny								
gås								
hær								
må								
pen								
før								
jus								
dag								
bok								
våt								
lys								
ri								

Her måtte regelen om enstavelsesord fravikes pga. få ord med j. Det er isteden tre tolydsord.

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 1c

hav
få
del
pus
tok
bær
juli
møt
ny
gås

hær
må
pen
før
jus
dag
bok
våt
lys
ri

LESEARK 1C

HAV
FÅ
DEL
PUS
TOK
BÆR
JULI
MØT
NY
GÅS

HÆR
MÅ
PEN
FØR
JUS
DAG
BOK
VÅT
LYS
RI

Leseramse 1d registreringsskjema

Leseramse 1d. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av enkeltbokstav-/lyd- kombinasjon.								
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.								
Testord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig uten stopp (Godta at lang vokal ble lest kort)	Leste rett, men leste først deler av ordet, og gjentok fra start	Utelatelse/tilføyelse av lyder	Forveksling av bokstaver	Omkastning av lyder	Leste lang vokal som kort	Lydering/staving
fem								
da								
møt								
lyv								
rop								
gå								
juni								
søk								
bæ								
hus								
gul								
men								
lær								
vi								
fyr								
jøde								
bet								
kos								
ha								
på								

Her måtte regelen om enstavelsesord fravikes pga. få ord med j. Det er isteden tre tolydsord.

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 1d

fem
da
møt
lyv
rop
gå
juni
søk
bæ
hus

gul
men
lær
vi
fyr
jøde
bet
kos
ha
på

LESEARK 1D

FEM
DA
MØT
LYV
ROP
GÅ
JUNI
SØK
BÆ
HUS

GUL
MEN
LÆR
VI
FYR
JØDE
BET
KOS
HA
PÅ

Staving av bokstavlyder

Diktat 1a

Diktat 1a: Lærerens dikteringsmal.	
Testing av bokstavlyd/symbol. Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang. Det er ingen forvekslingsmuligheter i disse ordene, så en kan ev. bare diktere testordene, uten å lese setningene.	
hav	Utenfor Norge er det hav. Skriv: Hav
få	Du skal få melk. Skriv: Få
del	Min del er størst. Skriv: Del
pus	Vi har en søt og deilig pus. Skriv: Pus
tok	Jeg tok en gulrot. Skriv: Tok
bær	Her var det mange bær. Skriv: Bær
juli	Vi har sommerferie i juli måned. Skriv: Juli
møt	Møt meg klokka sju! Skriv: Møt
ny	Jeg har ny genser. Skriv: Ny
gås	Jeg så ei gås ved vannet. Skriv: Gås
hær	Soldatene dannet en stor hær. Skriv: Hær
må	Nå må vi gå. Skriv: Må
pen	Du er pen. Skriv: Pen
før	Jeg har sett deg før. Skriv: Før
jus	Jeg liker å drikke jus. Skriv: Jus
dag	Etter natt kommer dag. Skriv: Dag
bok	Jeg leser ei bok. Skriv: Bok
våt	Du blir våt. Skriv: Våt
lys	Vi trenger lys for å se. Skriv: Lys
ri	Jeg liker å ri på hesten min. Skriv: Ri

Diktat 1a registreringsskjema

Diktat 1a. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av bokstavlyd/symbol.							
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.							
Testord	Skrevet riktig	Besvarelse, hvis feil	Utelatelse/ tilføyelse av bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstaver	Feil-skriving av bokstaver	Blanding av store/små bokstaver
hav							
få							
del							
pus							
tok							
bær							
juli							
møt							
ny							
gås							
hær							
må							
pen							
før							
jus							
dag							
bok							
våt							
lys							
ri							

Diktat 1b: Lærerens dikteringsmal.	
Testing av bokstavlyd/symbol. Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang. Det er ingen forvekslingsmuligheter i disse ordene, så en kan ev. bare diktere testordene, uten å lese setningene.	
fem	Jeg har fem drops. Skriv: Fem
da	Så du meg da jeg hoppet fra timeteren? Skriv: Da
møt	Møt meg klokka fire! Skriv: Møt
lyv	Si sannheten, og ikke lyv! Skriv: Lyv
rop	Rop på hunden! Skriv: Rop
gå	Nå skal vi gå. Skriv: Gå
juni	Hun er født i juni. Skriv: Juni
søk	Søk om å få begynne på kulturskolen! Skriv: Søk
bæ	Sauen sier bæ. Skriv: Bæ
hus	Vi bor i et rødt hus. Skriv: Hus
gul	Rosen er gul. Skriv: Gul
men	Bare spis, men ikke søl! Skriv: Men
lær	Lær hele sangen til neste uke! Skriv: Lær
vi	Her vil vi bo. Skriv: Vi
fyr	Jeg synes Per er en koselig fyr. Skriv: Fyr
jøde	Hun er en jøde fra Israel. Skriv: Jøde
bet	Katten bet meg i fingeren. Skriv: Bet
kos	Kos deg med is! Skriv: Kos
ha	Ha det bra! Skriv: Ha
på	Jeg har ost på skiva. Skriv: På

Diktat 1b registreringsskjema

Diktat 1b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av enkeltbokstav-/lyd- kombinasjon.							
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.							
Testord	Skrevet riktig	Besvarelse, hvis feil	Utelatelse/ tilføyelse av bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstaver	Feil-skriving av bokstaver	Blanding av store/små bokstaver
fem							
da							
møt							
lyv							
rop							
gå							
juni							
søk							
bæ							
hus							
gul							
men							
lær							
vi							
fyr							
jøde							
bet							
kos							
ha							
på							

Diktat 1c: Lærerens dikteringsmal.	
Testing av bokstavlyd/symbol. Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang. Det er ingen forvekslingsmuligheter i disse ordene, så en kan ev. bare diktere testordene, uten å lese setningene.	
fin	Kjolen min er fin. Skriv: Fin
kor	Jeg synger i et kor. Skriv: Kor
hel	Gi meg en hel banan! Skriv: Hel
vis	Vis meg hvor du bor! Skriv: Vis
tær	Jeg har ti tær. Skriv: Tær
jag	Ikke jag katten! Skriv: Jag
bø	Jeg ble skremt da han sa bø. Skriv: Bø
lyd	Vi hørte en bråkete lyd. Skriv: Lyd
på	Jeg går på skolen. Skriv: På
mur	Rundt huset var det en høy mur. Skriv: Mur
vin	De serverte vin til maten. Skriv: Vin
jo	Vi må jo spise litt! Skriv: Jo
hår	Kari har langt hår. Skriv: Hår
let	Let etter ballen! Skriv: Let
fæl	Tåka var tjukk og fæl. Skriv: Fæl
mus	Katten fanget ei mus. Skriv: Mus
dør	Jeg skal male ei dør. Skriv: Dør
gap	Gap opp! Skriv: Gap
by	Oslo er en by. Skriv: By
kul	Jeg fikk kul i hodet. Skriv: Kul

Diktat 1c registreringsskjema

Diktat 1c. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av bokstavlyd/symbol.							
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.							
Testord	Skrevet riktig	Besvarelse, hvis feil	Utelatelse/ tilføyelse av bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstaver	Feil-skriving av bokstaver	Blanding av store/små bokstaver
fin							
kor							
hel							
vis							
tær							
jag							
bø							
lyd							
på							
mur							
vin							
jo							
hår							
let							
fæl							
mus							
dør							
gap							
by							
kul							

Diktat 1d: Lærerens dikteringsmal.	
Testing av bokstavlyd/symbol. Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang. Det er ingen forvekslingsmuligheter i disse ordene, så en kan ev. bare diktere testordene, uten å lese setningene.	
jul	I desember er det jul. Skriv: Jul
lag	Vær så snill og lag kakao til meg! Skriv: Lag
fil	Jeg bruker fil til neglene. Skriv: Fil
døv	Den som er døv, kan ikke høre. Skriv: Døv
nær	Fuglen kom ganske nær meg. Skriv: Nær
sak	Dette er en alvorlig sak. Skriv: Sak
to	Jeg har to ører. Skriv: To
håp	Jeg har håp om å finne katten igjen. Skriv: Håp
be	Husk å be om ny skrivebok! Skriv: Be
myk	Katten er myk. Skriv: Myk
sag	Jeg bruker hammer og sag. Skriv: Sag
ja	Han svarte ja. Skriv: Ja
hyl	Ikke hyl og skrik sånn! Skriv: Hyl
fot	Jeg har en vond fot. Skriv: Fot
lik	Denne jakken er lik som din. Skriv: Lik
sen	Du må ikke være sen. Skriv: Sen
vær	Vær på vakt! Skriv: Vær
dåp	Vi var i en dåp i kirka. Skriv: Dåp
mø	Kua sier mø. Skriv: Mø
bur	Vi har fuglen i et bur. Skriv: Bur

Diktat 1d registreringsskjema

Diktat 1d. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av bokstavlyd/symbol.							
Tjukk linje markerer når alle bokstaver er testet 1 gang.							
Testord	Skrevet riktig	Besvarelse, hvis feil	Utelatelse/ tilføyelse av bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstaver	Feil-skriving av bokstaver	Blanding av store/små bokstaver
jul							
lag							
fil							
døv							
nær							
sak							
to							
håp							
be							
myk							
sag							
ja							
hyl							
fot							
lik							
sen							
vær							
dåp							
mø							
bur							

2 Konsonantforbindelser i utlyd

Lesing av konsonantforbindelser i utlyd

Leseramse 2a registreringsskjema

Leseramse 2a. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i utlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) · (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Ute-latelse/ tilføy-else av lyder	For-veksling av bok-staver eller språklyd	Om-kast-ing av lyder	Rettet feil-lesing	Lyd-ering/ lyd-pluk-king kons. forb.
varm								
salt								
seks								
arve								
navn								
fant								
fast								
tapt								
levd								
disk								
sugd								
tøft								
mørk								
hempe								
tamt								
hils								
sykt								
elv								
savne								
palme								
sørg								
valg								
ønsk								
telt								
sunt								
kast								
rusk								
vekt								

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 10 e, 2 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 2a

varm
salt
seks
arve
navn
fant
fast
tapt
levd
disk
sugd
tøft
mørk
hempe

tamt
hils
sykt
elv
savne
palme
sørg
valg
ønsk
telt
sunt
kast
rusk
vekt

LESEARK 2A

VARM
SALT
SEKS
ARVE
NAVN
FANT
FAST
TAPT
LEVD
DISK
SUGD
TØFT
MØRK
HEMPE

TAMT
HILS
SYKT
ELV
SAVNE
PALME
SØRG
VALG
ØNSK
TELT
SUNT
KAST
RUSK
VEKT

Leseramse 2b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i utlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Utelatelse/tilføyelse av lyder	Forveksling av bokstaver eller språklyd	Omkastning av lyder	Rettet feillesing	Lydering/lydplukking kons. forb.
arm								
galt								
saks								
larve								
havn								
rent								
lest								
ropt								
behøvd								
fisk								
lagd								
luft								
tørk								
damp								
rømt								
hals								
jakt								
kalv								
revne								
salme								
varg								
velg								
finsk								
pult								
sint								
pust								
tysk								
lekt								

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 9 e, 3 i, 1 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 3 ø, 0 å

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 2b

arm
galt
saks
larve
havn
rent
lest
ropt
behøvd
fisk
lagd
luft
tørk
damp

rømt
hals
jakt
kalv
revne
salme
varg
velg
finsk
pult
sint
pust
tysk
lekt

LESEARK 2B

ARM
GALT
SAKS
LARVE
HAVN
RENT
LEST
ROPT
BEHØVD
FISK
LAGD
LUFT
TØRK
DAMP

RØMT
HALS
JAKT
KALV
REVNE
SALME
VARG
VELG
FINSK
PULT
SINT
PUST
TYSK
LEKT

Leseramse 2c. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i utlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) · (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Ute-latelse/tilføyelse av lyder	Forveksling av bokstaver eller språklyd	Om-kasting av lyder	Rettet feillesing	Lydering/lydplukking kons. forb.
tarm								
falt								
laks								
kurv								
søvn								
sant								
løst								
døpt								
bedøvd								
dusk								
jagde								
saft								
bark								
lampe								
limt								
pels								
likt								
ulv								
evner								
film								
farg								
elg								
rensk								
fylt								
kant								
fest								
vask								
vakt								

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 9 e, 3 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 2c

tarm
falt
laks
kurv
søvn
sant
løst
døpt
bedøvd
dusk
jagde
saft
bark
lampe

limt
pels
likt
ulv
evner
film
farg
elg
rensk
fylt
kant
fest
vask
vakt

LESEARK 2C

TARM
FALT
LAKS
KURV
SØVN
SANT
LØST
DØPT
BEDØVD
DUSK
JAGDE
SAFT
BARK
LAMPE

LIMT
PELS
LIKT
ULV
EVNER
FILM
FARG
ELG
RENSK
FYLT
KANT
FEST
VASK
VAKT

Leseramse 2d registreringsskjema

Leseramse 2d. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:		
Testing av konsonantforbindelser i utlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) · (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Ute-latelse/ tilføy-else av lyder	For-veksling av bok-staver eller språklyd	Om-kast-ing av lyder	Rettet feil-lesing	Lyd-ering/ lyd-pluk-king kons. forb.
karm								
alt								
heks								
lurvet								
jevn								
pent								
sist								
løpt								
vevd								
pisk								
bygd								
løft								
park								
kamp								
tømt								
vals								
makt								
alv								
hevne								
filme								
marg								
bølge								
dansk								
gult								
vant								
mest								
busk								
bakt								
karm								

Innhold: 32 stavelser, 11 a, 10 e, 3 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Lydplukking betyr at man sier én og én lyd om gangen, med opphold mellom lydene, eller at man resiterer enkeltbokstaver. Noen drar sammen i hodet etterpå, mens andre bare «leser» videre. Dette er ikke virkelig lesing. Elever som har innarbeidet en vane med lydplukking, må få hjelp til å lære sammenlesingsteknikk der de drar lydene sammen uten opphold. Selv om de drar sammen i hodet etterpå, er dette en møysommelig lesestrategi. Sakte gjennomartikulering må øves inn og praktiseres til elevene danner ortografiske identiteter av hele ord og gjenkjenner dem uten å måtte lydere.

Leseark 2d

karm
alt
heks
lurvet
jevn
pent
sist
løpt
vevd
pisk
bygd
løft
park
kamp

tømt
vals
makt
alv
hevne
filme
marg
bølge
dansk
gult
vant
mest
busk
bakt

LESEARK 2D

KARM
ALT
HEKS
LURVET
JEVN
PENT
SIST
LØPT
VEVD
PISK
BYGD
LØFT
PARK
KAMP

TØMT
VALS
MAKT
ALV
HEVNE
FILME
MARG
BØLGE
DANSK
GULT
VANT
MEST
BUSK
BAKT

Staving av konsonantforbindelser i utlyd

Diktat 2a

Diktat 2a: Lærerens dikteringsmal	
Testing av konsonantforbindelser i utlyd. Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.	
tarm	Fra magesekken går maten ned i en tjukk tarm. Skriv: Tarm
falt	Jeg falt og slo meg. Skriv: Falt
laks	Vi så en laks i elva. Skriv: Laks
kurv	Katten sover i en kurv. Skriv: Kurv
søvn	Han falt i dyp søvn og sov hele natta. Skriv: Søvn
sant	Det er sant at jeg vant spillet. Skriv: Sant
løst	Dette beltet er for løst. Skriv: Løst
døpt	Per ble døpt i Jar kirke. Skriv: Døpt
bedøvd	Jeg ble bedøvd før tannlegen boret. Skriv: Bedøvd
dusk	Jeg har dusk i lua. Skriv: Dusk
jagde	Hunden jagde katten langt av sted. Skriv: Jagde
saft	Jeg drakk saft. Skriv: Saft
bark	Det er tjukk bark på dette treet. Skriv: Bark
lampe	Jeg trenger ei lampe for å se. Skriv: Lampe
limt	Jeg har limt papirbiter til et bilde. Skriv: Limt
pels	Bjørnen har tjukk pels. Skriv: Pels
likt	Jeg har alltid likt meg her. Skriv: Likt
ulv	Vi så en ulv i fjellet. Skriv: Ulv
evner	Du har gode evner til å tegne. Skriv: Evner
film	Vi så en spennende film. Skriv: Film
farg	Ikke farg håret for mørkt! Skriv: Farg
elg	Vi møtte en elg i skogen. Skriv: Elg
rensk	Rensk fisken for bein! Skriv: Rensk
fylt	Jeg har fylt flasken med vann. Skriv: Fylt
kant	Det er høy kant på fortauet. Skriv: Kant
fest	Vi feiret dagen med en stor fest. Skriv: Fest
vask	Det er en vask på badet. Skriv: Vask
vakt	Gardisten holdt vakt foran slottet. Skriv: Vakt

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 9 e, 3 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Diktat 2a. Navn:			Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av konsonantforbindelser i utlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blanding av store/ små bokstaver
tarm								
falt								
laks								
kurv								
søvn								
sant								
løst								
døpt								
bedøvd								
dusk								
jagde								
saft								
bark								
lampe								
limt								
pels								
likt								
ulv								
evner								
film								
farg								
elg								
rensk								
fylt								
kant								
fest								
vask								
vakt								

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 9 e, 3 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Diktat 2b: Lærerens dikteringsmal

Testing av konsonantforbindelser i utlyd.

Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen for å unngå forvekslinger.

Ellers kan man diktere testordene alene.

karm	Rundt døra var det en tjukk karm. Skriv: Karm
alt	Jeg har spist opp alt godteriet. Skriv: Alt
heks	I Narnia var det ei ond heks. Skriv: Heks
lurvet	Katten er lurvet i pelsen. Skriv: Lurvet
jevn	Jeg høvlet bordplata jevn og fin. Skriv: Jevn
pent	Det er pent vær i dag. Skriv: Pent
sist	Vi kom fram til sist. Skriv: Sist
løpt	Jeg har aldri løpt så fort før. Skriv: Løpt
vevd	Mormor har vevd et vakkert teppe. Skriv: Vevd
pisk	Han slo hesten med en pisk. Skriv: Pisk
bygd	Jeg har bygd et høyt tårn. Skriv: Bygd
løft	Ikke løft på den tunge stolen! Skriv: Løft
park	Bortenfor huset er det en park. Skriv: Park
kamp	Vi så en spennende kamp på fotballbanen. Skriv: Kamp
tømt	Jeg har tømt melkeglasset. Skriv: Tømt
vals	Han danset vals med jenta. Skriv: Vals
makt	Ikke bruk makt på lillesøster! Skriv: Makt
alv	Tingeling er en alv. Skriv: Alv
hevne	Han var sint og ville hevne seg. Skriv: Hevne
filme	Vi skal filme hele skuespillet. Skriv: Filme
marg	Inni kjøttbeinet er det marg. Skriv: Marg
bølge	Der er en svær bølge! Skriv: Bølge
dansk	Den som er fra Danmark, er dansk. Skriv: Dansk
gult	Hun har gult hår. Skriv: Hår
vant	Vi vant fotballkampen. Skriv: Vant
mest	Dette er den genseren jeg bruker mest. Skriv: Mest
busk	Haren har hus under hver busk. Skriv: Busk
bakt	Far har bakt ei flott kake. Skriv: Bakt

Innhold: 32 stavelser, 11 a, 10 e, 3 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Diktat 2b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i utlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blanding av store/ små bokstaver
karm								
alt								
heks								
lurvet								
jevn								
pent								
sist								
løpt								
vevd								
pisk								
bygd								
løft								
park								
kamp								
tømt								
vals								
makt								
alv								
hevne								
filme								
marg								
bølge								
dansk								
gult								
vant								
mest								
busk								
bakt								

Innhold: 32 stavelser, 11 a, 10 e, 3 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Diktat 2c: Lærerens dikteringsmal

Testing av konsonantforbindelser i utlyd.

Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

varm	Ovnen er varm. Skriv: Varm
salt	Fisken er salt. Skriv: Salt
seks	Vi har seks gullfisker. Skriv: Seks
arve	Søstera mi får nye klær, og jeg må arve hennes gamle. Skriv: Arve
navn	Jeg har tre navn. Skriv: Navn
fant	Han fant sykkel sin. Skriv: Fant
fast	Denne deigen er for fast. Skriv: Fast
tapt	Fotballaget vårt har tapt alle kamper. Skriv: Tapt
levd	Hans har levd i sju år. Skriv: Levd
disk	På butikken har de en disk med fersk fisk. Skriv: Disk
sugd	Babyen har sugd melk i en halv time. Skriv: Sugd
tøft	Det er tøft med lilla lue. Skriv: Tøft
mørk	Det er mørk farge på himmelen. Skriv: Mørk
hempe	Det er hempe i jakken, så den kan henge på knaggen. Skriv: Hempe
tamt	Dette pinnsvinet er ganske tamt. Skriv: Tamt
hils	Hils fra meg! Skriv: Hils
sykt	Lammet er sykt. Skriv: Sykt
elv	Der rant det ei bred elv. Skriv: Elv
savne	Jeg kommer til å savne deg. Skriv: Savne
palme	Det var en høy palme. Skriv: Palme
sørg	Sørg for å være klar klokka åtte. Skriv: Sørg
valg	Det er ditt valg hva du har på deg. Skriv: Valg
ønsk	Ønsk deg noe til bursdagen din! Skriv: Ønsk
telt	Vi bodde i telt. Skriv: Telt
sunt	Dette grovbrødet er sunt. Skriv: Sunt
kast	Ikke kast søppel på bakken! Skriv: Kast
rusk	Det var mye rusk og rask i vannet. Skriv: Rusk
vekt	Jeg skal veie meg på ei vekt. Skriv: Vekt

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 10 e, 2 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Diktat 2c registreringsskjema

Diktat 2c. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i utlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blanding av store/ små bokstaver
varm								
salt								
seks								
arve								
navn								
fant								
fast								
tapt								
levd								
disk								
sugd								
tøft								
mørk								
hempe								
tamt								
hils								
sykt								
elv								
savne								
palme								
sørg								
valg								
ønsk								
telt								
sunt								
kast								
rusk								
vekt								

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 10 e, 2 i, 0 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 4 ø, 0 å

Diktat 2d: Lærerens dikteringsmal

Testing av konsonantforbindelser i utlyd.

Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

arm	Jeg har en brukket arm. Skriv: Arm
galt	Det holdt på å gå helt galt. Skriv: Galt
saks	Du kan klippe papiret med ei saks. Skriv: Saks
larve	Det er en larve på blomkålen. Skriv: Larve
havn	I Oslo er det ei havn med mange båter. Skriv: Havn
rent	Dette vannet er helt rent. Skriv: Rent
lest	Jeg har lest ti bøker. Skriv: Lest
ropt	Vi har lett og ropt, men finner ikke katten. Skriv: Ropt
behøvd	Du hadde ikke behøvd å vente på meg. Skriv: Behøvd
fisk	Jeg liker fisk. Skriv: Fisk
lagd	Jeg har lagd ei fin fjøl. Skriv: Lagd
luft	Jeg trenger litt luft. Skriv: Luft
tørk	Tørk deg på håndkleet! Skriv: Tørk
damp	Det kom masse damp fra kjelen. Skriv: Damp
rømt	Fuglen har rømt fra buret sitt. Skriv: Rømt
hals	Strutsen har en lang hals Skriv: Hals
jakt	Vi var på jakt og skjøt ryper. Skriv: Jakt
kalv	Kua har en nyfødt kalv. Skriv: Kalv
revne	Jeg spiste så mye at buksa kan revne. Skriv: Revne
salme	Vi sang en vakker salme. Skriv: Salme
varg	Et annet navn på ulv er varg. Skriv: Varg
velg	Velg hvilket drops du vil ha! Skriv: Velg
finsk	Den som kommer fra Finland, er finsk. Skriv: Finsk
pult	Dette er min pult. Skriv: Pult
sint	Jeg ble sint. Skriv: Sint
pust	Pust på isen, så smelter den! Skriv: Pust
tysk	Den som er fra Tyskland, er tysk. Skriv: Tysk
lekt	Jeg har lekt med valpen i to timer. Skriv: Lekt

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 9 e, 3 i, 1 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 3 ø, 0 å

Diktat 2d. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i utlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blanding av store/ små bokstaver
arm								
galt								
saks								
larve								
havn								
rent								
lest								
ropt								
behøvd								
fisk								
lagd								
luft								
tørk								
damp								
rømt								
hals								
jakt								
kalv								
revne								
salme								
varg								
velg								
finsk								
pult								
sint								
pust								
tysk								
lekt								

Innhold: 32 stavelser, 12 a, 9 e, 3 i, 1 o, 3 u, 1 y, 0 æ, 3 ø, 0 å

3 Konsonantforbindelser i framlyd

Lesing av konsonantforbindelser i framlyd

Leseramse 3a registreringsskjema

Leseramse 3a. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i framlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Utelatelse/tilføyelse av lyder	Forveksling av bokstaver eller språklyd	Omkasting av lyder	Rettet feillesing	Lydering/lydplukking av kons. forb.
svak								
klut								
flere								
gror								
krig								
tro								
knute								
fra								
grøt								
snus								
stav								
spøk								
kle								
brå								
frys								
dra								
gli								
knas								
smal								
stær								
skål								
plen								
bror								
pris								
fjes								
strå								
skriv								
sprek								
skrin								
sprø								

Innhold: 32 stavelser, 8 kk, 6 a, 7 e, 3 u, 5 i, 3 o, 1 y, 7 æ ø å

Leseark 3a

svak
klut
flere
gror
krig
tro
knute
fra
grøt
snus
stav
spøk
kle
brå
frys

dra
gli
knas
smal
stær
skål
plen
bror
pris
fjes
strå
skriv
sprek
skrin
sprø

LESEARK 3A

SVAK
KLUT
FLERE
GROR
KRIG
TRO
KNUTE
FRA
GRØT
SNUS
STAV
SPØK
KLE
BRÅ
FRYS

DRA
GLI
KNAS
SMAL
STÆR
SKÅL
PLEN
BROR
PRIS
FJES
STRÅ
SKRIV
SPREK
SKRIN
SPRØ

Leseramse 3b registreringsskjema

Leseramse 3b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i framlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) — (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Ute-latelse/ tilføy-else av lyder	For-veksling av bok-staver eller språklyd	Om-kast-ing av lyder	Rettet feil-lesing	Lyd-ering/ lyd-pluk-king av kons. forb.
svi								
klær								
fly								
gråt								
krus								
tre								
knær								
fru								
grus								
snor								
stor								
spare								
klar								
bra								
frese								
drev								
glo								
knar								
smil								
stek								
skap								
plate								
bryr								
prøv								
fjøs								
stram								
skrøt								
sprit								
skrå								
spre								

Innhold: 33 stavelser, 8 kkv, 7 a, 8 e, 3 u, 4 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Leseark 3b

svi
klær
fly
gråt
krus
tre
knær
fru
grus
snor
stor
spare
klar
bra
frese

drev
glo
knar
smil
stek
skap
plate
bryr
prøv
fjøs
stram
skrøt
sprit
skrå
spre

LESEARK 3B

SVI
KLÆR
FLY
GRÅT
KRUS
TRE
KNÆR
FRU
GRUS
SNOR
STOR
SPARE
KLAR
BRA
FRESE

DREV
GLO
KNAR
SMIL
STEK
SKAP
PLATE
BRYR
PRØV
FJØS
STRAM
SKRØT
SPRIT
SKRÅ
SPRE

Leseramse 3c registreringsskjema

Leseramse 3c. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i framlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) ___ (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Ute-latelse/ tilføy-else av lyder	For-veksling av bok-staver eller språklyd	Om-kast-ing av lyder	Rettet feil-lesing	Lyd-ering/ lyd-pluk-king av kons. forb.
svær								
klø								
flis								
gre								
kran								
trær								
kna								
fri								
gran								
snu								
står								
spor								
klo								
brer								
fram								
drøm								
glem								
kniv								
små								
stiv								
sko								
plage								
brus								
prat								
fjøl								
strev								
skryt								
sprute								
skrek								
sprik								

Innhold: 32 stavelser, 8 kkv, 6 a, 7 e, 3 u, 5 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Leseark 3c

svær
klø
flis
gre
kran
trær
kna
fri
gran
snu
står
spor
klo
brer
fram

drøm
glem
kniv
små
stiv
sko
plage
brus
prat
fjøl
strev
skryt
sprute
skrek
sprik

LESEARK 3C

SVÆR
KLØ
FLIS
GRE
KRAN
TRÆR
KNA
FRI
GRAN
SNU
STÅR
SPOR
KLO
BRER
FRAM

DRØM
GLEM
KNIV
SMÅ
STIV
SKO
PLAGE
BRUS
PRAT
FJØL
STREV
SKRYT
SPRUTE
SKREK
SPRIK

Leseramse 3d registreringsskjema

Leseramse 3d. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i framlyd								
Test-ord	Besvarelse ved feillesing: (stiplet linje: pause) , (komma: nytt forsøk) ___ (tankestrek: lydering) . (punktum under lang vokal: vokalen lest kort)	Leste riktig (Godta feil vokal-lengde)	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Ute-latelse/ tilføyelse av lyder	For-veksling av bok-staver eller språklyd	Om-kast-ing av lyder	Rettet feil-lesing	Lyd-ering/ lyd-pluk-king av kons. forb.
svar								
klem								
flat								
gryn								
krok								
tren								
kne								
frø								
grå								
snø								
sta								
spade								
kløp								
bro								
frem								
driv								
glede								
knis								
smak								
stol								
skur								
plan								
bris								
pram								
fjær								
strø								
skrik								
språk								
skru								
sprut								

Innhold: 32 stavelser, 8 kkv, 7 a, 7 e, 3 u, 4 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Leseark 3d

svar
klem
flat
gryn
krok
tren
kne
frø
grå
snø
sta
spade
kløp
bro
frem

driv
glede
knis
smak
stol
skur
plan
bris
pram
fjær
strø
skrik
språk
skru
sprut

LESEARK 3D

SVAR
KLEM
FLAT
GRYN
KROK
TREN
KNE
FRØ
GRÅ
SNØ
STA
SPADE
KLØP
BRO
FREM

DRIV
GLEDE
KNIS
SMAK
STOL
SKUR
PLAN
BRIS
PRAM
FJÆR
STRØ
SKRIK
SPRÅK
SKRU
SPRUT

Diktat 3a: Lærerens dikteringsmal	
Testing av konsonantforbindelser i framlyd. Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.	
svær	Vi fikk en svær [svær, ikke [vær] torsk på kroken. Skriv: Svær
klø	Jeg begynte å klø på ryggen. Skriv: Klø
flis	Jeg fikk ei flis i fingeren. Skriv: Flis
gre	Jeg skal gre håret mitt. Skriv: Gre
kran	Hun skrudde på ei kran, så vannet fosset. Skriv: Kran
trær	Det er mange trær i skogen. Skriv: Trær
kna	Vi må kna deigen før vi triller bollene. Skriv: Kna
fri	I morgen har vi fri. Skriv: Fri
gran	Ugla satt i ei gran. Skriv: Gran
snu	Det er mørkt. Vi må snu! Skriv: Snu
står	Det står en mann utenfor. Skriv: Står
spor	Vi så spor etter rev. Skriv: Spor
klo	Katten har ei skarp klo. Skriv: Klo
brer	Jeg brer på meg dyna før jeg sovner. Skriv: Brer
fram	Nå kommer vi snart fram til mål. Skriv: Fram
drøm	Jeg hadde en morsom drøm. Skriv: Drøm
glem	Ikke glem nistepakken! Skriv: Glem
kniv	Jeg har en skarp kniv. Skriv: Kniv
små	Vi har noen små kattunger. Skriv: Små
stiv	Vi pisket eggehviten stiv. Skriv: Stiv
sko	Jeg har pene sko. Skriv: Sko
plage	Du må ikke plage katten! Skriv: Plage
brus	Vi drakk brus. Skriv: Brus
prat	Ikke prat så høyt! Skriv: Prat
fjøl	Skjær opp skinka på ei fjøl! Skriv: Fjøl
strev	Jeg hadde mye strev med denne oppgaven. Skriv: Strev
skryt	Skryt litt av valpen din! Skriv: Skryt
sprute	Jeg liker å sprute vann med hageslangen. Skriv: Sprute
skrek	Babyen skrek etter mammaen sin. Skriv: Skrek
sprik	Sprik litt med tærne! Skriv: Sprik

Innhold: 32 stavelser, 8 kkv, 6 a, 7 e, 3 u, 5 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Diktat 3a. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i framlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blander store/ små bokstaver
svær								
klø								
flis								
gre								
kran								
trær								
kna								
fri								
gran								
snu								
står								
spor								
klo								
brer								
fram								
drøm								
glem								
kniv								
små								
stiv								
sko								
plage								
brus								
prat								
fjøl								
strev								
skryt								
sprute								
skrek								
sprik								

Innhold: 32 stavelser, 8 kkv, 6 a, 7 e, 3 u, 5 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Diktat 3b: Lærerens dikteringsmal

Testing av konsonantforbindelser i framlyd.

Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

svar	Jeg ventet på svar. Skriv: Svar
klem	Han gav meg en hjertelig klem. Skriv: Klem
flat	De trodde at jorda var flat. Skriv: Flat
gryn	Jeg spiste gryn med melk og sukker. Skriv: Gryn
krok	Vi fisket med krok. Skriv: Krok
tren	Tren på å skrive løkkeskrift! Skriv: Tren
kne	Hun satt på kne. Skriv: Kne
frø	Vi sådde frø i jorda. Skriv: Frø
grå	Hatten er grå. Skriv: Grå
snø	Her var det mye snø! Skriv: Snø
sta	Hesten var sta og ville ikke gå. Skriv: Sta
spade	Hent en spade og grav opp steinen! Skriv: Spade
kløp	Han kløp henne i armen. Skriv: Kløp
bro	Vi kjørte over ei bro. Skriv: Bro
frem	Nå kommer vi snart frem til hytta. Skriv: Frem
driv	Ikke driv på med å klatre! Skriv: Driv
glede	Nå kan du glede deg! Skriv: Glede
knis	Ikke knis og le! Skriv: Knis
smak	Smak på suppa! Skriv: Smak
stol	Jeg satt stille i en stol. Skriv: Stol
skur	De bodde i et dårlig skur. Skriv: Skur
plan	Jeg har en plan: Vi røver tante Sofie! Skriv: Plan
bris	Det blåste deilig bris. Skriv: Bris
pram	Vi rodde i en pram. Skriv: Pram
fjær	Fuglen mistet ei fjær. Skriv: Fjær
strø	Strø litt sukker på grøten! Skriv: Strø
skrik	Ikke rop og skrik i gangen! Skriv: Skrik
språk	I klassen snakker vi forskjellige språk. Skriv: Språk
skru	Kan du skru opp lokket? Skriv: Skru
sprut	Ikke sprut vann på meg! Skriv: Sprut

Innhold: 32 stavelser, 8 kkv, 7 a, 7 e, 3 u, 4 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Diktat 3b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i framlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blander store/ små bokstaver
svar								
klem								
flat								
gryn								
krok								
tren								
kne								
frø								
grå								
snø								
sta								
spade								
kløp								
bro								
frem								
driv								
glede								
knis								
smak								
stol								
skur								
plan								
bris								
pram								
fjær								
strø								
skrik								
språk								
skru								
sprut								

Innhold: 32 stavelser, 8 kk, 7 a, 7 e, 3 u, 4 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Diktat 3c: Lærerens dikteringsmal

Testing av konsonantforbindelser i framlyd.

Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

svak	Jeg følte meg svak etter sykdommen. Skriv: Svak
klut	Jeg vasket meg med en klut. Skriv: Klut
flere	Det er flere gutter enn jenter i klassen. Skriv: Flere
gror	Blomstene gror i hagen. Skriv: Gror
krig	Det var krig i Norge. Skriv: Krig
tro	Du kan tro vi var flinke! Skriv: Tro
knute	Det er en knute på tråden. Skriv: Knute
fra	Hvor kommer du fra? Skriv: Fra
grøt	Vi spiste grøt til middag. Skriv: Grøt
snus	Ikke snus på meg, lille valp! Skriv: Snus
stav	Han støttet seg med en stav. Skriv: Stav
spøk	Jeg mente det ikke; det var en spøk. Skriv: Spøk
kle	Nå må du kle på deg! Skriv: Kle
brå	Ikke vær så sint og brå! Skriv: Brå
frys	Ikke stå ute og frys! Skriv: Frys
dra	Vi skal snart dra til tante Liv. Skriv: Dra
gli	Du kan gli på isen! Skriv: Gli
knas	Koppen gikk i tusen knas. Skriv: Knas
smal	Denne døra er både lav og smal. Skriv: Smal
stær	En stær synger utenfor vinduet. Skriv: Stær
skål	Jeg trenger ei skål under koppen. Skriv: Skål
plen	Det er ei stor plen utenfor huset. Skriv: Plen
bror	Jeg har en liten bror. Skriv: Bror
pris	Hvilken pris er det på bilen? Skriv: Pris
fjes	Babyen har et søtt fjes. Skriv: Fjes
strå	Hun kilte ham med et strå. Skriv: Strå
skriv	Skriv et brev til læreren din! Skriv: Skriv
sprek	Han er veldig sprek. Skriv: Sprek
skrin	Jeg har smykkene i et skrin. Skriv: Skrin
sprø	Denne svoren var sprø. Skriv: Sprø

Innhold: 32 stavelser, 8 kkv, 6 a, 7 e, 3 u, 5 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Diktat 3c. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:				
Testing av konsonantforbindelser i framlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blender store/ små bokstaver
svak								
klut								
flere								
gror								
krig								
tro								
knute								
fra								
grøt								
snus								
stav								
spøk								
kle								
brå								
frys								
dra								
gli								
knas								
smal								
stær								
skål								
plen								
bror								
pris								
fjes								
strå								
skriv								
sprek								
skrin								
sprø								

Innhold: 32 stavelser, 8 kkv, 6 a, 7 e, 3 u, 5 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Diktat 3d: Lærerens dikteringsmal

Testing av konsonantforbindelser i framlyd.

Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

svi	Det begynte å svi i såret. Skriv: Svi
klær	Hun har mange klær. Skriv: Klær
fly	Vi skal fly til Amerika. Skriv: Fly
gråt	Babyen gråt etter mammaen sin. Skriv: Gråt
krus	Hell kakao i et krus! Skriv: Krus
tre	Vi plantet et tre i hagen. Skriv: Tre
knær	Farfar har vonde knær. Skriv: Knær
fru	Jeg møtte fru Hansen i butikken. Skriv: Fru
grus	På gårdsplassen er det småstein som kalles grus. Skriv: Grus
snor	Han hadde nøkkelen i ei snor. Skriv: Snor
stor	Jeg har ei stor kake. Skriv: Stor
spare	Vi må spare resten av pengene. Skriv: Spare
klar	Er du klar til å reise? Skriv: Klar
bra	Du klarte det bra. Skriv: Bra
frese	Katten begynte å frese mot hunden. Skriv: Frese
drev	Hva var det du drev på med? Skriv: Drev
glo	Det spratt ei glo fra flammen. Skriv: Glo
knar	Han knar deigen til den blir jevn. Skriv: Knar
smil	Hun sendte meg et begeistret smil. Skriv: Smil
stek	Stek fisken for meg! Skriv: Stek
skap	Her er mitt skap. Skriv: Skap
plata	Kan du skru på plata på komfyren? Skriv: Plata
bryr	Bryr du deg om meg? Skriv: Bryr
prøv	Prøv å forstå! Skriv: Prøv
fjøs	På gården er det et fjøs med kuer. Skriv: Fjøs
stram	Denne strikken er for stram. Skriv: Stram
skrøt	Læreren skrøt av Lise. Skriv: Skrøt
sprit	Fjern skismurningen med sprit! Skriv: Sprit
skrå	Den gamle veggen er helt skrå. Skriv: Skrå
spre	Spre alle kortene utover bordet! Skriv: Spre

Innhold: 33 stavelser, 8 kk, 7 a, 8 e, 3 u, 4 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

Diktat 3d. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:		
Testing av konsonantforbindelser i framlyd.								
Test-ord	Riktig svar (Godta dobbel kons.-feil!)	Besvarelse hvis feil (også ved ev. dobbel konsonant-feil)	Ufullstendig konsonantforbindelse (Utelatelser)	Utelatelse av andre bokstaver	Forveksling av bokstaver	Om-kasting av bokstavers rekkefølge	Bokstaver notert på feil måte (speilvendt, opp- ned, ufullstendig)	Blander store/små bokstaver
svi								
klær								
fly								
gråt								
krus								
tre								
knær								
fru								
grus								
snor								
stor								
spare								
klar								
bra								
frese								
drev								
glo								
knar								
smil								
stek								
skap								
plata								
bryr								
prøv								
fjøs								
stram								
skrøt								
sprit								
skrå								
spre								

Innhold: 33 stavelser, 8 kk, 7 a, 8 e, 3 u, 4 i, 1 y, 3 o, 7 æ ø å

4 Bokstavløse lyder med vanligste stavemåte

Lesing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte

Leseramse 4a registreringsskjema

Leseramse 4a. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:				
Testing av bokstavløse lyder med vanligste skrivemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.										
Aktuell språklyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk - : lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver under: bokstaven lest bokstavrett under lang vokal: vokalen lest kort	Hele ordet ble lest rett Godta feil vokal-lengde	Leste rett, men leste deler av ordet-før gjen-tok fra start	Leste test-lyden rett med det sam-me	Leste bok-stav-rett, ikke den aktuelle språk-lyden som helhet	Ret-tet feil-lest test-lyd	For-veks-let test-lyd med annen lyd (f. eks. kj/sj, ng/rn)	Over-så bok-stav-er, så test-lyden ble feil (ng/g, sj/s, kj/j)	Ute-latel-ser/ bok-stav-for-veks-linger/ om-kast-inger
au- diftong	sau									
t (rt-lyd)	fart									
ŋ (ng-lyd)	ting									
ei- diftong	feil									
f (sj-lyd, rs)	mors									
ŋ (rn-lyd)	bjørn									
øy- diftong	tøys									
d (rd-lyd)	fordi									
ai- diftong	mai									
f (sj-lyd)	sju									
ç (kj-lyd)	kjeks									
t-n (nasal t)	råtn									
t-ŋ (nasal t)	gartneri									
l (rl-lyd)	ærlig									
f (skj-lyd)	skjev									
d-n (nasal d)	ridning									
au- diftong	raute									
t (rt-lyd)	klart									
ŋ (ng-lyd)	synge									
ei- diftong	grei									
f (sj-lyd, rs)	tørst									
ŋ (rn-lyd)	garn									
øy- diftong	øyene									
d (rd-lyd)	sardin									
ai- diftong	kaie									
f (sj-lyd)	sjelden									
ç (kj-lyd)	kjøleskap									
t-n	Atna									
t-ŋ (nasal t)	furtne									
l (rl-lyd)	perle									
f (skj-lyd)	skjønne									
d-n	lodne									

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Leseark 4a

sau
fart
ting
feil
mors
bjørn
tøys
fordi
mai
sju
kjeks
råtne
gartneri
ærlig
skjev
ridning

raute
klart
syng
grei
tørst
garn
øyene
sardin
kaie
sjelden
kjøleskap
Atna
furtne
perle
skjønne
lodne

LESEARK 4A

SAU
FART
TING
FEIL
MORS
BJØRN
TØYS
FORDI
MAI
SJU
KJEKS
RÅTNE
GARTNERI
ÆRLIG
SKJEV
RIDNING

RAUTE
KLART
SYNGE
GREI
TØRST
GARN
ØYENE
SARDIN
KAIE
SJELDEN
KJØLESKAP
ATNA
FURTNE
PERLE
SKJØNNE
LODNE

Leseramse 4b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:						
Testing av bokstavløse lyder med vanligste skrivemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.										
Aktuell språklyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk - : lydering/ aktuell språklyd oppdelt i enkeltbokstaver under: bokstaven lest bokstavrett under lang vokal: vokalen lest kort	Hele ordet ble lest rett Godta feil vokal- lengde	Leste rett, men leste deler før gjen- tok fra start	Leste test- lyden rett med det sam- me	Leste bok- stav- rett, ikke den aktuelle språk- lyden som helhet	Ret- tet feil- lest test- lyd	For- veks- let test- lyd med annen lyd (f. eks. kj/sj, ng/rn)	Over- så bok- stav-er, så test- lyden ble feil (ng/g, sj/s, kj/j)	Ute- latel- ser/ bok- stav- for- veks- linger/ om- kast- inger
au- diftong	flau									
t (rt-lyd)	lurt									
ŋ (ng-lyd)	gang									
ei- diftong	heis									
f (sj-lyd, rs)	fars									
ŋ (rn-lyd)	turne									
øy- diftong	øyne									
d (rd-lyd)	verdifull									
ai- diftong	hai									
f (sj-lyd)	sjø									
ç (kj-lyd)	kjære									
t-n (nasal t)	gretne									
t-ŋ (nasal t)	gartner									
ɹ (rl-lyd)	farlig									
f (skj-lyd)	skjegg									
d-n (nasal d)	ledning									
au- diftong	saus									
t (rt-lyd)	kart									
ŋ (ng-lyd)	ring									
ei- diftong	sei									
f (sj-lyd, rs)	børste									
ŋ (rn-lyd)	ørn									
øy- diftong	øyer									
d (rd-lyd)	verdiløs									
ai- diftong	svai									
f (sj-lyd)	sjal									
ç (kj-lyd)	kjeller									
t-n (nasal t)	Utne									
t-ŋ (nasal t)	partner									
ɹ (rl-lyd)	sørlig									
f (skj-lyd)	skjell									
d-n (nasal d)	ladning									

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Leseark 4b

flau
lurt
gang
heis
fars
turne
øyne
verdifull
hai
sjø
kjære
gretne
gartner
farlig
skjegg
ledning

saus
kart
ring
sei
børste
ørn
øyer
verdiløs
svai
sjal
kjeller
Utne
partner
sørlig
skjell
ladning

LESEARK 4B

FLAU
LURT
GANG
HEIS
FARS
TURNE
ØYNE
VERDIFULL
HAI
SJØ
KJÆRE
GRETNE
GARTNER
FARLIG
SKJEGG
LEDNING

SAUS
KART
RING
SEI
BØRSTE
ØRN
ØYER
VERDILØS
SVAI
SJAL
KJELLER
UTNE
PARTNER
SØRLIG
SKJELL
LADNING

Leseramse 4c. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:						
Testing av bokstavløse lyder med vanligste skrivemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.										
Aktuell språklyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk - : lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver under: bokstaven lest bokstavrett under lang vokal: vokalen lest kort	Hele ordet ble lest rett Godta feil vokal- lengde	Leste rett, men leste deler før gjen- tok fra start	Leste test- lyden rett med det sam- me	Leste bok- stav- rett, ikke den aktuelle språk- lyden som helhet	Ret- tet feil- lest test- lyd	For- veks- let test- lyd med annen lyd (f. eks. kj/sj, ng/rn)	Over- så bok- stav-er, så test- lyden ble feil (ng/g, sj/s, kj/i)	Ute- latel- ser/ bok- stav- for- veks- linger/ om- kast- inger
au- diftong	taus									
t (rt-lyd)	nært									
ŋ (ng-lyd)	lang									
ei- diftong	vei									
f (sj-lyd, rs)	hørsef									
n (rn-lyd)	korn									
øy- diftong	øye									
d (rd-lyd)	gardin									
ai- diftong	pai									
f (sj-lyd)	sjef									
ç (kj-lyd)	kjole									
t-n (nasal t)	sultne									
t-n (nasal t)	svartne									
l (rl-lyd)	herlig									
f (skj-lyd)	skjul									
d-n (nasal d)	midnatt									
au- diftong	pause									
t (rt-lyd)	dyrt									
ŋ (ng-lyd)	hang									
ei- diftong	hei									
f (sj-lyd, rs)	person									
n (rn-lyd)	tårn									
øy- diftong	nøye									
d (rd-lyd)	vurdere									
ai- diftong	praie									
f (sj-lyd)	sjukdom									
ç (kj-lyd)	kjøre									
t-n (nasal t)	Vatne									
t-n (nasal t)	portner									
l (rl-lyd)	årlig									
f (skj-lyd)	skjære									
d-n (nasal d)	kledning									

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Leseark 4c

taus
nært
lang
vei
hørsel
korn
øye
gardin
pai
sjef
kjole
sultne
svartne
herlig
skjul
midnatt

pause
dyrt
hang
hei
person
tårn
gøy
vurdere
praie
sjukdom
kjøre
Vatne
portner
årlig
skjære
kledning
nøye

LESEARK 4C

TAUS
NÆRT
LANG
VEI
HØRSEL
KORN
ØYE
GARDIN
PAI
SJEF
KJOLE
SULTNE
SVARTNE
HERLIG
SKJUL
MIDNATT

PAUSE
DYRT
HANG
HEI
PERSON
TÅRN
NØYE
VURDERE
PRAIE
SJUKDOM
KJØRE
VATNE
PORTNER
ÅRLIG
SKJÆRE
KLEDNING

Leseramse 4d. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:						
Testing av bokstavløse lyder med vanligste skrivemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.										
Aktuell språklyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk - : lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver under: bokstaven lest bokstavrett under lang vokal: vokalen lest kort	Hele ordet ble lest rett Godta feil vokal- lengde	Leste rett, men leste deler før gjen- tok fra start	Leste test- lyden rett med det sam- me	Leste bok- stav- rett, ikke den aktuelle språk- lyden som helhet	Ret- tet feil- lest test- lyd	For- veks- let test- lyd med annen lyd (f. eks. kj/sj, ng/rn)	Over- så bok- stav-er, så test- lyden ble feil (ng/g, sj/s, kj/i)	Ute- latel- ser/ bok- stav- for- veks- linger/ om- kast- inger
au- diftong	tau									
t (rt-lyd)	rart									
ŋ (ng-lyd)	sang									
ei- diftong	bein									
f (sj-lyd, rs)	først									
ŋ (rn-lyd)	barn									
øy- diftong	bøye									
d (rd-lyd)	ferdig									
ai- diftong	kai									
f (sj-lyd)	sjakk									
ç (kj-lyd)	kjøtt									
t-n (nasal t)	rustne									
t-ŋ (nasal t)	en partner									
l (rl-lyd)	særlig									
f (skj-lyd)	skje									
d-n (nasal d)	modne									
au- diftong	maur									
t (rt-lyd)	bort									
ŋ (ng-lyd)	fange									
ei- diftong	fei									
f (sj-lyd, rs)	herske									
ŋ (rn-lyd)	bjørnen									
øy- diftong	køya									
d (rd-lyd)	gardist									
ai- diftong	haien									
f (sj-lyd)	sjette									
ç (kj-lyd)	kjepp									
t-n (nasal t)	Etna									
t-ŋ (nasal t)	gartneren									
l (rl-lyd)	dårlig									
f (skj-lyd)	skjønn									
d-n (nasal d)	redning									

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Leseark 4d

tau
rart
sang
bein
først
barn
bøye
ferdig
kai
sjelden
kjøtt
rustne
en partner
særlig
skje
modne

maur
bort
fange
fei
herske
bjørnen
køya
gardist
haien
sjette
kjepp
Etna
gartneren
dårlig
skjønn
redning

LESEARK 4D

TAU
RART
SANG
BEIN
FØRST
BARN
BØYE
FERDIG
KAI
SJELDEN
KJØTT
RUSTNE
EN PARTNER
SÆRLIG
SKJE
MODNE

MAUR
BORT
FANGE
FEI
HERSKE
BJØRNEN
KØYA
GARDIST
HAIEN
SJETTE
KJEPP
ETNA
GARTNEREN
DÅRLIG
SKJØNN
REDNING

Innhold:	Test 4 a	Test 4 b	Test 4 c	Test 4 d
Stavelser	50	50	51	50
a utenom au/ai	8	8	6	10
e utenom æ-lyd med e/ei	16	16	17	17
i utenom ei/ai	7	7	5	5
o utenom å-lyd med o	1	0	4	2
u utenom au	2	4	4	1
y	3	2	3	2
æ, ø, å utenom øy	6	6	6	6
æ-lyd m/e, å-lyd m/o	3	1	2	2
ekstra ng-endelse	1	2	2	1
stum bokstav	1	2	0	2
dobbel konsonant	1	4	1	3
Ord som ikke er i sangene	12	12	13	14

Diktat 4a: Lærerens dikteringsmal

Testing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Det er ingen forvekslingsmuligheter i disse ordene, så en kan ev. bare diktere testordene, uten å lese setningene. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

skau	au- diftong	Huset vårt er rett ved en skau. Skriv: Skau
hørt	t (rt-lyd)	Jeg har hørt at du var best i hoppbakken. Skriv: Hørt
lang	ŋ (ng-lyd)	Vi kjørte ned en lang bakke. Skriv: Lang
peis	ei- diftong	Vi har en peis i stua. Skriv: Peis
hørsel	f (sj-lyd, rs)	Jeg har god hørsel. Skriv: Hørsel
korn	ŋ (rn-lyd)	Bonden dyrket korn. Skriv: Korn
øye	øy- diftong	Hans fikk øye på Per. Skriv: Øye
gardin	d (rd-lyd)	Jeg har ei lyseblå gardin [gaɖin]. Skriv: Gardin
pai	ai- diftong	Vi spiste pai til kaffen. Skriv: Pai
sjef	f (skj-lyd)	Pappa har en hyggelig sjef på jobben. Skriv: Sjef
kjole	ç (kj-lyd)	Anne hadde en lilla kjole. Skriv: Kjole
sultne	t-n (nasal t)	Vi var sultne etter turen. Skriv: Sultne
partnere	t-ŋ (nasal t)	De har vært partnere i mange år. Skriv: Partnere
årlig	ɹ (rl-lyd)	Når noe skjer hvert år, sier vi at det skjer årlig [åɹi]. Skriv: Årlig
skjør	f (sj-lyd)	Denne vassen er så skjør. Den kan knuse lett. Skriv: Skjør
budne	d-n (nasal d)	Vi er budne i selskap til tante Liv. Skriv: Budne
pause	au- diftong	Vi trenger en pause, for jeg er så sliten. Skriv: Pause
dyrt	t (rt-lyd)	Kjøttet er ganske dyrt. Skriv: Dyrt
hang	ŋ (ng-lyd)	Det hang tju epler på den ene greina. Skriv: Hang
hei	ei- diftong	Si hei til tante! Skriv: Hei
barsk	f (sj-lyd, rs)	Han var tøff og barsk. Skriv: Barsk
bjørn	ŋ (rn-lyd)	De så en bjørn i fjellet. Skriv: Bjørn
gøy	øy- diftong	Det er gøy på landet. Skriv: Gøy
vurdere	d (rd-lyd)	Jeg skal vurdere [vuɖere] å komme. Skriv: Vurdere
hai	ai- diftong	Filmen handlet om en hai. Skriv: Hai
sjukdom	f (skj-lyd)	Det har vært mye sjukdom denne høsten. Skriv: Sjukdom (Ikke sykdom)
kjevle	ç (kj-lyd)	Har du et kjevle, så jeg kan kjevle deigen? Skriv: Kjevle
Vatne	t-n (nasal t)	Vi hilste på Tor Vatne. Skriv: Vatne
svartne	t-ŋ (nasal t)	Det begynte å svartne [svaɖ-ŋe] for øynene, og så besvimte jeg. Skriv: Svartne
herlig	ɹ (rl-lyd)	Det var herlig [hæɹi] vær. Skriv: Herlig
skjul	f (sj-lyd)	Vi stablet veden inn i et skjul. Skriv: Skjul
kledning	d-n (nasal d)	Han hadde på seg en kledning fra Burma. Skriv: Kledning

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Diktat 4a. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Test-ord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe (språklyd-symbol)	Ute-latelse/ tilføy-else av bok-staver	Forveks-ling med annen lyds skrive-måte b/d, kj/sj, ng/rn..	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
skau	au- diftong								
hørt	t (rt-lyd)								
lang	ŋ (ng-lyd)								
peis	ei- diftong								
hørsel	f (sj-lyd, rs)								
korn	ŋ (rn-lyd)								
øye	øy- diftong								
gardin	d (rd-lyd)								
pai	ai- diftong								
sjef	f (skj-lyd)								
kjole	ç (kj-lyd)								
sultne	t-n (nasal t)								
partnere	t-ŋ (nasal t)								
årlig	l (rl-lyd)								
skjør	f (sj-lyd)								
budne	d-n (nasal d)								
pause	au- diftong								
dyrt	t (rt-lyd)								
hang	ŋ (ng-lyd)								
hei	ei- diftong								
barsk	f (sj-lyd, rs)								
bjørn	ŋ (rn-lyd)								
gøy	øy- diftong								
vurdere	d (rd-lyd)								
hai	ai- diftong								
sjukdom	f (skj-lyd)								
kjevle	ç (kj-lyd)								
Vatne	t-n (nasal t)								
svartne	t-ŋ (nasal t)								
herlig	l (rl-lyd)								
skjul	f (sj-lyd)								
kledning	d-n (nasal d)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Diktat 4b: Lærerens dikteringsmal

Testing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Det er ingen forvekslingsmuligheter i disse ordene, så en kan ev. bare diktere testordene, uten å lese setningene. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

tau	au- diftong	Vi klatret i et tjukt tau. Skriv: Tau
rart	t (rt-lyd)	Det er ikke rart at vi vant. Skriv: Rart
sang	ŋ (ng-lyd)	Vi stemte i en sang. Skriv: Sang
bein	ei- diftong	Hunden gnagde på et bein. Skriv: Bein
først	f (sj-lyd, rs)	Jeg kommer. Jeg skal bare drikke først. Skriv: Først
barn	n (rn-lyd)	Det er mange barn i klassen. Skriv: Barn
bøye	øy- diftong	Jeg kan ikke bøye meg. Skriv: Bøye
ferdig	d (rd-lyd)	Nå er kakehuset ferdig [fædʲ]. Skriv: Ferdig
kai	ai- diftong	Vi fisket fra ei kai. Skriv: Kai
sjuk	f (skj-lyd)	Han var skikkelig sjuk. Skriv: Sjuk (Ikke syk)
kjøtt	ç (kj-lyd)	Vi spiste masse kjøtt. Skriv: Kjøtt
tetne	t-n (nasal t)	Det kom så mye hår nedi røret at det holder på å tetne. Skriv: Tetne
partner	t-n (nasal t)	Mannen er partner [paʃ- n er] i vårt firma. Skriv: Partner
dårlig	l (rl-lyd)	Jeg føler meg dårlig [dåʲl]. Skriv: Dårlig
skjule	f (sj-lyd)	Han prøvde å skjule det han hadde gjort. Skriv: Skjule
redning	d-n (nasal d)	Målmannen greide en fin redning. Skriv: Redning
maur	au- diftong	Det er en maur på foten din. Skriv: Maur
bort	t (rt-lyd)	Vi løp bort til elva. Skriv: Bort
fang	ŋ (ng-lyd)	Hun satt på pappas fang. Skriv: Fang
fei	ei- diftong	Vi ryddet lekene i en fei. Skriv: Fei
ellers	f (sj-lyd, rs)	Det var kaldt, men ellers hadde vi det bra. Skriv: Ellers
torner	n (rn-lyd)	Disse nypebuskene er fulle av torner. Skriv: Torner
høy	øy- diftong	Gutten er høy og sterk. Skriv: Høy
gardister	d (rd-lyd)	Det var mange gardister [gaʲdʲisʲtər] som spilte og drillet. Skriv: Gardister
haien	ai- diftong	Så du den haien? Skriv: Haien
sjette	f (skj-lyd)	Dette er min sjette potet. Skriv: Sjette
kjede	ç (kj-lyd)	Du må bytte kjede på sykkelen. Skriv: Kjede
Etna	t-n (nasal t)	Vi fisket i elva Etna. Skriv: Etna
gartner	t-n (nasal t)	Hans har utdannet seg til gartner [gaʃ- n er]. Skriv: Gartner
vårlig	l (rl-lyd)	Det er en vårlig [våʲl] lukt i lufta. Skriv: Vårlig
skjære	f (sj-lyd)	Du kan skjære deg. Skriv: Skjære
modne	d-n (nasal d)	Eplene er modne. Skriv: Modne

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Diktat 4b registreringsskjema

Diktat 4b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:					
Testing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Test-ord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe (språklyd-symbol)	Ute-latelse/tilføyelse av bok-staver	Forveks-ling med annen lyds skrive-måte b/d, kj/sj, ng/rn..	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/små bok-staver
tau	au- diftong								
rart	t (rt-lyd)								
sang	ŋ (ng-lyd)								
bein	ei- diftong								
først	f (sj-lyd, rs)								
barn	ŋ (rn-lyd)								
bøye	øy- diftong								
ferdig	d (rd-lyd)								
kai	ai- diftong								
sjuk	f (skj-lyd)								
kjøtt	ç (kj-lyd)								
tetne	t-n (nasal t)								
partner	t-ŋ (nasal t)								
dårlig	ɹ (rl-lyd)								
skjule	f (sj-lyd)								
redning	d-n (nasal d)								
maur	au- diftong								
bort	t (rt-lyd)								
fang	ŋ (ng-lyd)								
fei	ei- diftong								
ellers	f (sj-lyd, rs)								
torner	ŋ (rn-lyd)								
høy	øy- diftong								
gardister	d (rd-lyd)								
haien	ai- diftong								
sjette	f (skj-lyd)								
kjede	ç (kj-lyd)								
Etna	t-n (nasal t)								
gartner	t-ŋ (nasal t)								
vårlig	ɹ (rl-lyd)								
skjære	f (sj-lyd)								
modne	d-n (nasal d)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Diktat 4c: Lærerens dikteringsmal

Testing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Det er ingen forvekslingsmuligheter i disse ordene, så en kan ev. bare diktere testordene, uten å lese setningene. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

sau	au- diftong	Det er en sau på bildet. Skriv: Sau
surt	t (rt-lyd)	Dette eplet var surt! Skriv: Surt
ting	ŋ (ng-lyd)	Vi har for mange ting å holde styr på. Skriv: Ting
feil	ei- diftong	Jeg gjorde mange feil. Skriv: Feil
mors	f (sj-lyd, rs)	Jeg elsker mors middager. Skriv: Mors
horn	ŋ (rn-lyd)	Oksen hadde horn. Skriv: Horn
øya	øy- diftong	Vi kjørte over brua til den store øya. Skriv: Øya
bardun	d (rd-lyd)	Vi festet teltet med en bardun. Skriv: Bardun
kaie	ai- diftong	Det satt ei kaie i treet. Skriv: Kaie
sjåfør	f (skj-lyd)	Vi har en hyggelig sjåfør på skolebussen. Skriv: Sjåfør
kjeks	ç (kj-lyd)	Vi spiste ost og kjeks. Skriv: Kjeks
letne	t-n (nasal t)	Tåka begynte å letne, og sola kom fram. Skriv: Letne
furtne	t-ŋ (nasal t)	De ble sure og furtne [fu t-ŋe] fordi de tapte spillet. Skriv: Furtne
ærlig	l (rl-lyd)	Du må være ærlig [æ l i] og si sannheten. Skriv: Ærlig
skjell	f (sj-lyd)	Vi plukket skjell ved sjøen. Skriv: Skjell
ridning	d-n (nasal d)	Hun driver med ridning. Skriv: Ridning
hauk	au- diftong	Det fløy en hauk over oss. Skriv: Hauk
durte	t (rt-lyd)	Motoren durte så høyt at vi ikke kunne snakke. Skriv: Durte
syng	ŋ (ng-lyd)	Hans liker å syng. Skriv: Syng
grei	ei- diftong	Du er grei. Skriv: Grei
tørst	f (sj-lyd, rs)	Jeg er tørst. Skriv: Tørst
garn	ŋ (rn-lyd)	Jeg strikket med rødt garn. Skriv: Garn
tøy	øy- diftong	Vi må ha varmt tøy på turen. Skriv: Tøy
fordi	d (rd-lyd)	Jeg kommer for sent fordi jeg forsov meg. Skriv: Fordi
mai	ai- diftong	17. mai er Norges nasjonaldag. Skriv: Mai
sjelden	f (skj-lyd)	Vi går sjelden på restaurant. Skriv: Sjelden
kjele	ç (kj-lyd)	Sett en kjele med vann på plata! Skriv: Kjele
Atna	t-n (nasal t)	Vi reiste over brua til Atna. Skriv: Atna
gartneri	t-ŋ (nasal t)	Vi kjøpte juletreet på et gartneri [ga t-ŋe ri]. Skriv: Gartneri
farlig	l (rl-lyd)	Det er farlig [fa l i] å gå på isen. Skriv: Farlig
skjev	f (sj-lyd)	Hytta er skjev. Skriv: Skjev
modnes	d-n (nasal d)	Bananene må modnes før vi kan spise dem. Skriv: Modnes

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Diktat 4c. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Test-ord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe (språklyd-symbol)	Ute-latelse/ tilføy-else av bok-staver	Forveks-ling med annen lyds skrive-måte b/d, kj/sj, ng/rn..	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
sau	au- diftong								
surt	t (rt-lyd)								
ting	ŋ (ng-lyd)								
feil	ei- diftong								
mors	f (sj-lyd, rs)								
horn	ŋ (rn-lyd)								
øya	øy- diftong								
bardun	d (rd-lyd)								
kaie	ai- diftong								
sjåfør	f (skj-lyd)								
kjeks	ç (kj-lyd)								
letne	t-n (nasal t)								
furtne	t-ŋ (nasal t)								
ærlig	l (rl-lyd)								
skjell	f (sj-lyd)								
ridning	d-n (nasal d)								
hauk	au- diftong								
durte	t (rt-lyd)								
synge	ŋ (ng-lyd)								
grei	ei- diftong								
tørst	f (sj-lyd, rs)								
garn	ŋ (rn-lyd)								
tøy	øy- diftong								
fordi	d (rd-lyd)								
mai	ai- diftong								
sjelden	f (skj-lyd)								
kjele	ç (kj-lyd)								
Atna	t-n (nasal t)								
gartneri	t-ŋ (nasal t)								
farlig	l (rl-lyd)								
skjev	f (sj-lyd)								
modnes	d-n (nasal d)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Diktat 4d: Lærerens dikteringsmal

Testing av flerbokstav-/lyd- kombinasjon med vanligste stavemåte

Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

flau	au- diftong	Jeg ble flau. Skriv: Flau
lurt	t (rt-lyd)	Det er lurt å drikke mye vann. Skriv: Lurt
gang	ŋ (ng-lyd)	Vi sees en annen gang. Skriv: Gang
heis	ei- diftong	Vi kjørte heis. Skriv: Heis
fars	f (sj-lyd, rs)	Fars genser er svær. Skriv: Fars
turne	n (rn-lyd)	Han liker å turne. Skriv: Turne
røy	øy- diftong	Storfuglhannen heter tiur og hunnen heter røy. Skriv: Røy
sardiner	d (rd-lyd)	Det er godt med sardiner [sa d iner] til egg. Skriv: Sardiner
vaie	ai- diftong	Vi skal vaie med flagget og rope hurra. Skriv: Vaie
sjalu	f (skj-lyd)	Hun er sjalu og misunnelig. Skriv: Sjalu
kjøre	ç (kj-lyd)	Vi skal snart kjøre. Skriv: Kjøre
vitne	t-n (nasal t)	Han var vitne til et mord. Skriv: Vitne
gartner	t-n (nasal t)	En gartner [ga t-n er] steller parken. Skriv: Gartner
snarlig	l (rl-lyd)	Jeg lover en snarlig [sna l] løsning på problemet. Skriv: Snarlig
skjøt	f (sj-lyd)	Han skjøt med pil og bue. Skriv: Skjøt
ledning	d-n (nasal d)	Her er en ledning til radioen. Skriv: Ledning
saus	au- diftong	Jeg liker mye saus. Skriv: Saus
kart	t (rt-lyd)	Vi brukte kart, så vi fant veien. Skriv: Kart
ring	ŋ (ng-lyd)	Hun fikk en pen ring. Skriv: Ring
sei	ei- diftong	Far fisket sei. Skriv: Sei
børste	f (sj-lyd,rs)	Jeg skal bare børste håret. Skriv: Børste
ørn	n (rn-lyd)	En ørn sirklet over oss. Skriv: Ørn
fløy	øy- diftong	Det fløy en fugl over hodet mitt. Skriv: Fløy
gardist	ð (rd-lyd)	En gardist [ga d ist] holdt vakt foran slottet. Skriv: Gardist
svai	ai- diftong	Jeg er litt svai i ryggen. Skriv: Svai
sjel	f (sj-lyd)	Han er en ensom sjel. Skriv: Sjel
kjempe	ç (kj-lyd)	Han er en kjempe på to og en halv meter. Skriv: Kjempe
Utne	t-n (nasal t)	Per bor i bygda Utne. Skriv: Utne
bevertning	t-n (nasal t)	Det var god bevertning [bevæ t-n ing] på festen. Skriv: Bevertning
sørlig	l (rl-lyd)	Det blåste varm, sørlig [sø l] vind. Skriv: Sørlig
skjeler	f (skj-lyd)	Babyen skjeler med øynene. Skriv: Skjeler
ladning	d-n (nasal d)	Batteriet må settes til ladning. Skriv: Ladning

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Diktat 4d. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av bokstavløse lyder med vanligste stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang.									
NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Test- ord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe (språklyd-symbol)	Ute-latelse/ tilføy-else av bok-staver	Forveks-ling med annen lyds skrive-måte b/d, kj/sj, ng/rn..	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
flau	au- diftong								
lurt	t (rt-lyd)								
gang	ŋ (ng-lyd)								
heis	ei- diftong								
fars	f (sj-lyd, rs)								
turne	ŋ (rn-lyd)								
røy	øy- diftong								
sardiner	d (rd-lyd)								
vaie	ai- diftong								
sjalu	f (skj-lyd)								
kjøre	ç (kj-lyd)								
vitne	t-n (nasal t)								
gartner	t-ŋ (nasal t)								
snarlig	l (rl-lyd)								
skjøt	f (sj-lyd)								
ledning	d-n (nasal d)								
saus	au- diftong								
kart	t (rt-lyd)								
ring	ŋ (ng-lyd)								
sei	ei- diftong								
børste	f (sj-lyd, rs)								
ørn	ŋ (rn-lyd)								
fløy	øy- diftong								
gardist	d (rd-lyd)								
svai	ai- diftong								
sjel	f (skj-lyd)								
kjempe	ç (kj-lyd)								
Utne	t-n (nasal t)								
bevertning	t-ŋ (nasal t)								
sørlig	l (rl-lyd)								
skjeler	f (sj-lyd)								
ladning	d-n (nasal d)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. Dette er avhengig av dialekt, men på østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Grunnen til at de er tatt med her, er at den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet. Dette er kompliserte fenomener som noen barn trenger å bevisstgjøres spesifikt på. Konsonantforbindelsene dn, tn og rtn har derfor sin egen språklydsang med bearbeidingsoppgaver i Fokus.

Innhold Diktat 4				
	Test 4a	Test 4b	Test 4c	Test 4d
Stavelser	48	50	50	49
a utenom au/ai	7	8	7	9
e utenom æ-lyd med e/ei	14	17	13	14
i utenom ei/ai	4	5	7	9
o utenom å-lyd med o	2	3	4	0
u utenom au	5	2	4	4
y	3	2	3	2
æ, ø, å utenom øy	5	5	4	5
æ-lyd m/e, å-lyd m/o	2	1	1	1
ekstra ng- endelse	3	2	2	3
stum bokstav	2	3	2	2
dobbel konsonant	0	2	1	0
Ord som ikke er i sangene	13	12	12	12

5 Bokstavløse lyder med sjeldnere stavemåte

Lesing av bokstavløse lyder med sjeldnere stavemåte

Leseramse 5a registreringsskjema

Leseramse 5a. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:						
Testing av bokstavløse lyder med sjeldnere stavemåte. Tjukk linje markerer når alle lyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.										
Aktuell språk-lyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk . lang vokal lest kort - : lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver / : Lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver	Ordet lest rett direkte Godta feil vokal-lengde	Leste rett, men leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test-lyden rett med det samme	Leste bok-stav-lydrett, ikke aktuell lyd som helhet	Ret-tet feil-lest test-lyd	For-veks-let testlyd med annen lyd	Over-så bok-stav-er, så test-lyden ble lest feil	Utelat-elser/ bok-stav-forveks-linger / omkast-inger
t-n, stum e	liten									
ei-diftong	et tegn									
f (skj-lyd)	skinne									
ɲ (ng-lyd)	hank									
f (sj-lyd, rs)	gårds plass									
ɕ (kj-lyd)	killig									
f (skj-lyd)	skyve									
d-n, stum e	siden									
ɕ (kj-lyd)	bekymring									
ɭ (rl-lyd)	bordlek									
øy- diftong	døgnflue									
f (skj-lyd)	skeiv									
ɲ (rn-lyd)	jordnøtt									
ɕ (kj-lyd)	tjære									
f (skj-lyd)	sløv									
ɲ (ng-lyd)	ligne									
au- diftong	en euro									
d (rd-lyd)	fjorddal									
t-ɲ, stum e	arten									
ɮ (rt-lyd)	fjordtorsk									
t-n, stum e	hatten									
ei-diftong	regning									
f (skj-lyd)	skift									
ɲ (ng-lyd)	onkel									
f (sj-lyd, rs)	ordsamling									
ɕ (kj-lyd)	kino									
f (skj-lyd)	skylle									
d-n, stum e	bruden									
ɕ (kj-lyd)	kysse									
ɭ (rl-lyd)	Nordland									
øy- diftong	løggen									
ei-diftong	jeg									
ɲ (rn-lyd)	Nordnes									
ɕ (kj-lyd)	tjueni									
f (skj-lyd)	slem									
ɲ (ng-lyd)	sogn									
au- diftong	europareise									
d (rd-lyd)	norddelen									
t-ɲ, stum e	erten									
ɮ (rt-lyd)	ordtak									

Vurdering: Ordet ligne/ligner kan skrives med k, likne/likner (fordi det kommer av ordet lik). Begge skrivemåter er korrekte.

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen.

Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ɲ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet.

Leseark 5a

liten
et tegn
skinne
hank
gårds plass
killling
skyve
siden
bekymring
bordlek
døgnflue
skeiv
jordnøtt
tjære
sløv
ligne
en euro
fjorddal
arten
fjordtorsk

hatten
regning
skift
onkel
ordsamling
kino
skylle
bruden
kysse
Nordland
løgnen
jeg
Nordnes
tjueni
slem
sogn
europareise
norddelen
erten
ordtak

LESEARK 5A

LITEN
ET TEGN
SKINNE
HANK
GÅRDSPLASS
KILLING
SKYVE
SIDEN
BEKYMRING
BORDLEK
DØGNFLUE
SKEIV
JORDNØTT
TJÆRE
SLØV
LIGNE
EN EURO
FJORDDAL
ARTEN
FJORDTORSK

HATTEN
REGNING
SKIFT
ONKEL
ORDSAMLING
KINO
SKYLLE
BRUDEN
KYSSE
NORDLAND
LØGNEN
JEG
NORDNES
TJUENI
SLEM
SOGN
EUROPAREISE
NORDDELEN
ERTEN
ORDTAK

Leseramse 5b. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:				
Testing av bokstavløse lyder med sjeldnere stavemåte Tjukk linje markerer når alle lyder er testet 1 gang.										
NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.										
Aktuell språk- lyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk . : lang vokal lest kort - : lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkelbokstaver / : Lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver	Ordet lest rett direkte Godta feil vokal- lengde	Leste rett, men leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test- lyden rett med det sam- me	Leste bok- stav- lydrett, ikke aktuell lyd som helhet	Ret- tet feil- lest test- lyd	For- veks- let testlyd med annen lyd	Over- så bok- stav- er, så test- lyden ble lest feil	Utelat- elser/ bok- stav- forveks- linger / omkast- inger
t-n, stum e	biten									
ei-diftong	tegning									
f (skj-lyd)	skip									
η (ng-lyd)	synke									
f (sj-lyd, rs)	gårdsbruk									
ç (kj-lyd)	Kina									
f (skj-lyd)	skytte									
d-n, stum e	lyden									
ç (kj-lyd)	bekymret									
l (rl-lyd)	jordlapp									
øy- diftong	døgnpris									
f (skj-lyd)	skeive									
η (rn-lyd)	jordnøtter									
ç (kj-lyd)	tjern									
f (skj-lyd)	slips									
η (ng-lyd)	agn									
au- diftong	europavei									
d (rd-lyd)	fjordduft									
t-η, stum e	porten									
t (rt-lyd)	jordtrapp									
t-n, stum e	femten									
ei-diftong	regner									
f (skj-lyd)	skilpadde									
η (ng-lyd)	tenker									
f (sj-lyd, rs)	nordsiden									
ç (kj-lyd)	kinn									
f (skj-lyd)	skynd									
d-n, stum e	guden									
ç (kj-lyd)	kylling									
l (rl-lyd)	bordløper									
øy- diftong	døgnfersk									
ei-diftong	meg									
η (rn-lyd)	hardnakket									
ç (kj-lyd)	tjueto									
f (skj-lyd)	slå									
η (ng-lyd)	magnet									
au- diftong	europamester									
d (rd-lyd)	jorddyrking*									
t-η, stum e	lorten									
t (rt-lyd)	nordtysk									

* Jorddyrking godkjennes.

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/η som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet.

Leseark 5b

biten
tegning
skip
synke
gårdsbruk
Kina
skyte
lyden
bekymret
jordlapp
døgnpris
skeive
jordnøtter
tjern
slips
agn
europavei
fjordduft
porten
jordtrapp

femten
regner
skilpadde
tenker
nordsiden
kinn
skynd
guden
kylling
bordløper
døgnfersk
meg
hardnakket
tjueto
slå
magnet
europamester
jorddyrking
lorten
nordtysk

LESEARK 5B

BITEN
TEGNING
SKIP
SYNKE
GÅRDSBRUK
KINA
SKYTE
LYDEN
BEKYMRET
JORDLAPP
DØGNPRIS
SKEIVE
ORDNØTTER
TJERN
SLIPS
AGN
EUROPAVEI
FJORDDUFT
PORTEN
JORDTRAPP

FEMTEN
REGNER
SKILPADDE
TENKER
NORDSIDEN
KINN
SKYND
GUDEN
KYLLING
BORDLØPER
DØGNFERSK
MEG
HARDNAKKET
TJUETO
SLÅ
MAGNET
EUROPAMESTER
JORDDYR KING
LORTEN
NORDTYSK

Leseramse 5c. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:				
Testing av bokstavløse lyder med sjeldnere stavemåte. Tjukk linje markerer når alle lyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.										
Aktuell språk-lyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk . : lang vokal lest kort - : lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver / : Lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver	Ordet lest rett direkte Godta feil vokal-lengde	Leste rett, men leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test-lyden rett med det samme	Leste bok-stav-lydrett, ikke aktuell lyd som helhet	Ret-tet feil-lest test-lyd	For-veks-let testlyd med annen lyd	Over-så bok-stav-er, så test-lyden ble lest feil	Utelat-elser/ bok-stav-forveks-linger / omkast-inger
t-n, stum e	båten									
ei-diftong	tegne									
f (skj-lyd)	skille									
η (ng-lyd)	benk									
f (sj-lyd, rs)	gårdsnavn									
ç (kj-lyd)	kikk									
f (skj-lyd)	skygge									
d-n, stum e	gleden									
ç (kj-lyd)	kysse									
l (rl-lyd)	fjordluft									
øy- diftong	løgnhals									
f (skj-lyd)	skeie ut									
η (rn-lyd)	Nord-Norge									
ç (kj-lyd)	tjeld									
f (skj-lyd)	slag									
η (ng-lyd)	ligner									
au- diftong	europatur									
d (rd-lyd)	bordduk									
t-n , stum e	farten									
t (rt-lyd)	bordtennis									
t-n, stum e	høsten									
ei-diftong	fregne									
f (skj-lyd)	skipper									
η (ng-lyd)	sank									
f (sj-lyd, rs)	nordspissen									
ç (kj-lyd)	kirke									
f (skj-lyd)	skyer									
d-n, stum e	raden									
ç (kj-lyd)	bekymring									
l (rl-lyd)	nordlys									
øy- diftong	døgnvakt									
ei-diftong	deg									
η (rn-lyd)	Fjordnes									
ç (kj-lyd)	tjuefem									
f (skj-lyd)	slapp									
η (ng-lyd)	rogn									
au- diftong	europakart									
d (rd-lyd)	jorddekke									
t-n , stum e	parten									
t (rt-lyd)	bordtelefon									

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/η som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Leseark 5c

båten
tegne
skille
benk
gårdsnavn
kikk
skygge
gleden
kysse
fjordluft
løgnhals
skeie ut
Nord-Norge
tjeld
slag
ligner
europatur
bordduk
farten
bordtennis

høsten
fregne
skipper
sank
nordspissen
kirke
skyer
raden
bekymring
nordlys
døgnvakt
deg
Fjordnes
tjuufem
slapp
rogn
europakart
jorddekke
parten
bordtelefon

LESEARK 5C

BÅTEN
TEGNE
SKILLE
BENK
GÅRDSNAVN
KIKK
SKYGGE
GLEDEN
KYSSE
FJORDLUFT
LØGNHALS
SKEIE UT
NORD-NORGE
TJELD
SLAG
LIGNER
EUROPATUR
BORDDUK
FARTEN
BORDTENNIS

HØSTEN
FREGNE
SKIPPER
SANK
NORDSPISSSEN
KIRKE
SKYER
RADEN
BEKYMRING
NORDLYS
DØGNVAKT
DEG
FJORDNES
TJUEFEM
SLAPP
ROGN
EUROPAKART
JORDDEKKE
PARTEN
BORDTELEFON

Leseramse 5d. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:						
Testing av bokstavløse lyder med sjeldnere stavemåte. Tjukk linje markerer når alle lyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.										
Aktuell språk-lyd	Testord	Besvarelse ved feillesing: : pause , : nytt forsøk . lang vokal lest kort - : lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver / : Lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver	Ordet lest rett direkte Godta feil vokal-lengde	Leste rett, men leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test-lyden rett med det samme	Leste bok-stav-lydrett, ikke aktuell lyd som helhet	Ret-tet feil-lest test-lyd	For-veks-let testlyd med annen lyd	Over-så bok-stav-er, så test-lyden ble lest feil	Utelat-elser/ bok-stav-forveks-linger / omkast-inger
t-n, stum e	måten									
ei-diftong	regne									
f (skj-lyd)	ski									
η (ng-lyd)	tank									
f (sj-lyd, rs)	gårdsvei									
ç (kj-lyd)	kilo									
f (skj-lyd)	sky									
d-n, stum e	freden									
ç (kj-lyd)	kylling									
l (rl-lyd)	Fjordlund									
øy- diftong	døgnet									
f (skj-lyd)	skei									
η (rn-lyd)	nordnorsk									
ç (kj-lyd)	tjør									
f (skj-lyd)	slo									
η (ng-lyd)	vogn									
au- diftong	europakamp									
d (rd-lyd)	borddame									
t-η, stum e	barten									
t (rt-lyd)	Nordtun									
t-n, stum e	sulten									
ei-diftong	fregner									
f (skj-lyd)	skilt									
η (ng-lyd)	bank									
f (sj-lyd, rs)	jordstykke									
ç (kj-lyd)	kineser									
f (skj-lyd)	skyet									
d-n, stum e	koden									
ç (kj-lyd)	bekymret									
l (rl-lyd)	jordlast									
øy- diftong	løgntanke									
ei-diftong	seg									
η (rn-lyd)	fjordnisse									
ç (kj-lyd)	tjuetre									
f (skj-lyd)	slutt									
η (ng-lyd)	signal									
au- diftong	europaturnering									
d (rd-lyd)	jorddyrker									
t-η, stum e	starten									
t (rt-lyd)	jordtak									

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/η som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Leseark 5d

måten
regne
ski
tank
gårdsvei
kilo
sky
freden
kylling
Fjordlund
døgnet
skei
nordnorsk
tjor
slo
vogn
europakamp
borddame
barten
Nordtun

sulten
fregner
skilt
bank
jordstykke
kineser
skyet
koden
bekymret
jordlast
løgntanke
seg
fjordnisse
tjuetre
slutt
signal
europaturnering
jorddyrker
starten
jordtak

LESEARK 5D

MÅTEN
REGNE
SKI
TANK
GÅRDSVEI
KILO
SKY
FREDEN
KYLLING
FJORDLUND
DØGNET
SKEI
NORDNORSK
TJOR
SLO
VOGN
EUROPAKAMP
BORDDAME
BARTEN
NORDTUN

SULTEN
FREGNER
SKILT
BANK
JORDSTYKKE
KINESER
SKYET
KODEN
BEKYMRET
JORDLAST
LØGNTANKE
SEG
FJORDNISSE
TJUETRE
SLUTT
SIGNAL
EUROPATURNERING
JORDDYRKER
STARTEN
JORDTAK

Innhold lesetest 5				
	Test 5a	Test 5b	Test 5c	Test 5d
stavelser	84	84	84	85
a	9	8	12	13
e utenom eu/eg/æ-lyd	29	27	32	31
i	14	15	10	12
o utenom å-lyd	15	12	12	14
u utenom eu	4	5	4	6
y	4	8	5	6
æ, ø, å utenom øg	4	4	3	2
æ-lyd m/e, å-lyd m/o	1	1	2	2
ekstra stum bokstav	1	1	1	1
ekstra ng-endelse/ng med n	2	2	2	3
dobbel konsonant	6	7	6	6
Hele ord som ikke er representert i de respektive FOKUS-sangene	26	26	26	27

Diktat 5a: Lærerens dikteringsmal

Testing av bokstavløse lyder (lyder uten egen bokstav) med sjeldnere stavemåte.

Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

båten	t-n (nasal t)	Vi satte oss i båten [båtn] og durte av sted. Skriv: Båten
tegne	ei-diftong	Jeg skal tegne et fint bilde. Skriv: Tegne
skilt	ʃ (skj-lyd)	Det stod et skilt på døra. Skriv: Skilt
benk	ŋ (ng-lyd)	Vi koste oss på en benk i parken. Skriv: Benk
gårdsnavn	ʃ (sj-lyd, rs)	Hegstad er vårt gårdsnavn. Skriv: Gårdsnavn
kirurg	ç (kj-lyd)	Jeg ble operert av en kirurg. Skriv: Kirurg
skyer	ʃ (skj-lyd)	Det er mange skyer i dag. Skriv: Skyer
gleden	d-n (nasal d)	Jeg kjente gleden [gledn] komme. Skriv: Gleden
kynisk	ç (kj-lyd)	Den som er kynisk, er kaldhjertet og hensynsløs. Skriv: Kynisk
ordlek	ɹ (rl-lyd)	Vi hadde en morsom ordlek som kaltes adjektivfortelling. Skriv: Ordlek
døgnvill	øy- diftong	Jeg var døgnvill og var lys våken om natta. Skriv: Døgnvill
skeie ut	ʃ (skj-lyd)	I kveld skal vi skeie ut og spandere en dyr middag. Skriv: Skeie ut
fjordnavn	ŋ (rn-lyd)	Kjenner du noen norsk fjordnavn? Skriv: Fjordnavn
tjuvlytte	ç (kj-lyd)	Jeg forsøkte å tjuvlytte til samtalen uten å bli oppdaget. Skriv: Tjuvlytte
slå	ʃ (skj-lyd)	Prøv å slå ballen! Skriv: Slå
rogn	ŋ (rn-lyd)	Rogn er eggene i magen til hunnfisken. Skriv: Rogn
europatur	au- diftong	Vi reiste på europatur og besøkte mange land. Skriv: Europatur
bordduk	d (rd-lyd)	Jeg stryker en bordduk. Skriv: Bordduk
farten	t-ŋ (nasal t)	Vi økte farten [faʔ-ŋ]. Skriv: Farten
bordtelefon	t (rt-lyd)	Det er en bordtelefon på kontorpulten. Skriv: Bordtelefon
liten	t-n (nasal t)	Valpen min er liten [litn]. Skriv: Liten
fregne	ei-diftong	Jeg har en fregne på nesa. Skriv: Fregne
skipene	ʃ (skj-lyd)	Skipene lå tett i tett på havna. Skriv: Skipene
sank	ŋ (ng-lyd)	Steinen sank raskt til bunns. Skriv: Sank
jordsti	ʃ (sj-lyd, rs)	Vi gikk opp en bratt jordsti. Skriv: Jordsti
kirke	ç (kj-lyd)	Vi gikk til kirke på søndagen. Skriv: Kirke
skyet	ʃ (skj-lyd)	Etter en fin soldag skyet det over. Skriv: Skyet
raden	d-n (nasal d)	Vi satt på den bakerste raden [radn] i kinosalen. Skriv: Raden
bekymring	ç (kj-lyd)	Han hadde en stor bekymring. Skriv: Bekymring
fjordluft	ɹ (rl-lyd)	Skriv: Skeie ut Jeg liker frisk fjordluft. Skriv: Fjordluft
løgnhals	øy- diftong	Han lyver så mye at de kaller ham en løgnhals. Skriv: Løgnhals
deg	ʃ (skj-lyd)	Liker du deg i Danmark? Skriv: Deg
Fjordnes	ŋ (rn-lyd)	Hytta ved sjøen heter Fjordnes. Skriv: Fjordnes
tjuefem	ç (kj-lyd)	Vi er tjuefem elever. Skriv tjuefem – med bokstaver
slapp	ʃ (skj-lyd)	Han slapp sekken og løp av sted. Skriv: Slapp
ligner/likner	ŋ (rn-lyd)	Jeg synes du ligner [linner] på en prinsesse. Skriv: Ligner/likner*
europakart	au-diftong	Mor hentet et europakart og viste meg Albania. Skriv: Europakart
orddel	d (rd-lyd)	Jeg leser en orddel om gangen. Skriv: Orddel
parten	t-ŋ (nasal t)	Du må være rettferdig mot den andre parten [paʔ-ŋ]! Skriv: Parten
nordtrønder	t (rt-lyd)	Anne er nordtrønder fra Levanger. Skriv: Nordtrønder

* NB: Les ordet med n-lvd. men odta beaae skrivemåtene!

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet.

Diktat 5a. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:					
Testing av bokstavløse lyder (lyder uten egen bokstav) med sjeldnere stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Test- ord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
båten	t-n (nasal t)								
tegne	ei-diftong								
skilt	f (skj-lyd)								
benk	ŋ (ng-lyd)								
gårdsnavn	f (sj-lyd, rs)								
kirurg	ç (kj-lyd)								
skyer	f (skj-lyd)								
gleden	d-n (nasal d)								
kynisk	ç (kj-lyd)								
ordlek	l (rl-lyd)								
døgnvill	øy- diftong								
skeie ut	f (skj-lyd)								
fjordnavn	ŋ (rn-lyd)								
tjuvlytte	ç (kj-lyd)								
slå	f (skj-lyd)								
rogn	ŋ (rn-lyd)								
europatur	au- diftong								
bordduk	d (rd-lyd)								
farten	t-ŋ (nasal t)								
bordtelefon	t (rt-lyd)								
liten	t-n (nasal t)								
fregne	ei-diftong								
skipene	f (skj-lyd)								
sank	ŋ (ng-lyd)								
jordsti	f (sj-lyd, rs)								
kirke	ç (kj-lyd)								
skyet	f (skj-lyd)								
raden	d-n (nasal d)								
bekymring	ç (kj-lyd)								
fjordluft	l (rl-lyd)								
løgnhals	øy- diftong								
deg	f (skj-lyd)								
Fjordnes	ŋ (rn-lyd)								
tjuefem	ç (kj-lyd)								
slapp	f (skj-lyd)								
ligner/likner	ŋ (rn-lyd)								
europakart	au- diftong								
orddel	d (rd-lyd)								
parten	t-ŋ (nasal t)								
nordtrønder	t (rt-lyd)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder.

Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Diktat 5b: Lærerens dikteringsmal

Testing av bokstavløse lyder (lyder uten egen bokstav) med sjeldnere stavemåte.
Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.
NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

maten	t-n (nasal t)	Takk for maten [matn]! Skriv: Maten
regne	ei-diftong	Jeg liker å regne i hodet. Skriv: Regne
ski	f (skj-lyd)	Vi går på ski om vinteren. Skriv: Ski
tank	ŋ (ng-lyd)	Vi fylte full tank med bensin. Skriv: Tank
gårdsvei/-veg	f (sj-lyd, rs)	Vi kjørte inn på en humpete gårdsvei . Skriv: Gårdsvei
kiler	ç (kj-lyd)	Hjelp, hun kiler meg så jeg dåner ! Skriv: Kiler
sky	f (skj-lyd)	Det er en sky for sola. Skriv: Sky
freden	d-n (nasal d)	Freden [fredn] senket seg over stranda. Skriv: Freden
kyndig	ç (kj-lyd)	Når man har god greie på det man gjør, er man kyndig . Skriv: Kyndig
nordlys	l (rl-lyd)	Vi så vakkert nordlys i Nord-Norge. Skriv: Nordlys
døgnrytme	øy- diftong	Vi må få en bedre døgnrytme etter ferien. Skriv: Døgnrytme
skei	f (skj-lyd)	Jeg spiste grøten med skei . Skriv: Skei
nordnorsk	ŋ (rn-lyd)	Vi opplevde flott, nordnorsk natur. Skriv: Nordnorsk
tjuvlån	ç (kj-lyd)	Når man låner uten å spørre, kalles det tjuvlån . Skriv: Tjuvlån
slo	f (skj-lyd)	Jeg slo meg på albuen. Skriv: Slo
vogn	ŋ (rn-lyd)	Vi kjørte med hest og vogn . Skriv: Vogn
terapeuten	au- diftong	Terapeuten hjelper de gamle med håndarbeid . Skriv: Terapeuten
borddame	d (rd-lyd)	Læreren hadde prestekona til borddame på festen. Skriv: Borddame
barten	t-ŋ (nasal t)	Han klødde seg i barten [bat-ŋ]. Skriv: Barten
nordtysk	t (rt-lyd)	Han snakker nordtysk dialekt. Skriv: Nordtysk
låten	t-n (nasal t)	Kan du spille den fine låten [låtŋ]en gang til? Skriv: Låten
fregner	ei-diftong	Hun har masse flotte fregner i ansiktet. Skriv: Fregner
skifter	f (skj-lyd)	Vi skynder oss og skifter klær! Skriv: Skifter
bank	ŋ (ng-lyd)	Vi lånte penger i en bank . Skriv: Bank
nordsiden	f (sj-lyd, rs)	Vi drog til nordsiden av øya. Skriv: Nordsiden
kineser	ç (kj-lyd)	Jeg kjenner en kineser som heter Deng. Skriv: Kineser
skyte	f (skj-lyd)	Jeg vil ikke skyte den stakkars elgen. Skriv: Skyte
moden	d-n (nasal d)	Bananen er ikke moden [modn]. Skriv: Moden
bekymret	ç (kj-lyd)	Mor ble så bekymret da jeg ikke kom hjem til avtalt tid. Skriv: Bekymret
Fjordly	l (rl-lyd)	Vi var på sommerleir på Fjordly . Skriv: Fjordly
løgntanke	øy- diftong	Jeg gikk med en løgntanke om at jeg var stygg. Skriv: Løgntanke
seg	f (skj-lyd)	Han prøvde seg på skihopping. Skriv: Seg
fjordnisse	ŋ (rn-lyd)	De sa det bodde en fjordnisse i naustet. Skriv: Fjordnisse
tjuetre	ç (kj-lyd)	Det var tjuetre epler på det lille treet. Skriv: Tjuetre
slutt	f (skj-lyd)	Nå er det slutt på ferien. Skriv: Slutt
signal	ŋ (rn-lyd)	Vi stoppet på signal fra politimannen. Skriv: Signal
europaturen	au- diftong	Per ble med oss på europaturen . Skriv: Europaturen
jorddyrker	d (rd-lyd)	Bonden er en jorddyrker . Skriv: Jorddyrker
starten	t-ŋ (nasal t)	Jeg traff henne på starten [staŋ] av skoleåret. Skriv: Starten
jordtak	t (rt-lyd)	Hytta hadde bambusvegger og jordtak . Skriv: Jordtak

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Diktat 5b. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av bokstavløse lyder med sjeldnere stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Test- ord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
maten	t-n (nasal t)								
regne	ei-diftong								
ski	f (skj-lyd								
tank	ŋ (ng-lyd)								
gårdsvei/-veg	f (sj-lyd, rs)								
kiler	ç (kj-lyd)								
sky	f (skj-lyd)								
freden	d-n (nasal d)								
kyndig	ç (kj-lyd)								
nordlys	ɹ (rl-lyd)								
døgnrytme	øy- diftong								
skei	f (skj-lyd)								
nordnorsk	ŋ (rn-lyd)								
tjuvlån	ç (kj-lyd								
slo	f (skj-lyd								
vogn	ŋ (rn-lyd)								
terapeuten	au- diftong								
borddame	d (rd-lyd)								
barten	t-ŋ (nasal t)								
nordtysk	t (rt-lyd)								
låten	t-n (nasal t)								
fregner	ei-diftong								
skifter	f (skj-lyd								
bank	ŋ (ng-lyd)								
nordsiden	f (sj-lyd, rs)								
kineser	ç (kj-lyd)								
skyte	f (skj-lyd)								
moden	d-n (nasal d)								
bekymret	ç (kj-lyd)								
Fjordly	ɹ (rl-lyd)								
løgntanke	øy- diftong								
seg	f (skj-lyd)								
fjordnisse	ŋ (rn-lyd)								
tjuetre	ç (kj-lyd								
slutt	f (skj-lyd								
signal	ŋ (rn-lyd)								
europaturen	au- diftong								
jorddyrker	d (rd-lyd)								
starten	t-ŋ (nasal t)								
jordtak	t (rt-lyd)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/ŋ som er nasale lyder.

Ofta fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet.

Diktat 5c: Lærerens dikteringsmal

Testing av bokstavløse lyder (lyder uten egen bokstav) med sjeldnere stavemåte.
Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.
NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

gåten	t-n (nasal t)	Jeg klarte å gjette gåten [gåtn]. Skriv: Gåten
et tegn	ei-diftong	Gjeterne fikk et tegn for å finne barnet. Skriv: Tegn
skift	f (skj-lyd)	Skynd deg og skift klær! Skriv: Skift
hank	h (ng-lyd)	Denne koppen mangler hank. Skriv: Hank
gårdstun	f (sj-lyd, rs)	Alle gårder har et gårdstun. Skriv: Gårdstun
kirurgen	ç (kj-lyd)	Kirurgen opererte Hans for blindtarmbetennelse. Skriv: Kirurgen
skyet	f (skj-lyd)	Det skyet over og blåste opp til kuling. Skriv: Skyet
siden	d-n (nasal d)	Vi kan treffes siden [sidn]. Skriv: Siden
bekymring	ç (kj-lyd)	Han hadde en stor bekymring. Skriv: Bekymring
bordlek	l (rl-lyd)	Vi lekte en morsom bordlek mens vi spiste. Skriv: Bordlek
døgnflue	øy- diftong	Ei døgnflue lever bare noen timer. Skriv: Døgnflue
skeiv	f (skj-lyd)	Porten var skeiv. Skriv: Skeiv
jordnøtt	h (rn-lyd)	Peanøtt er det samme som jordnøtt. Skriv: Jordnøtt
tjuveri	ç (kj-lyd)	Dette var et grovt tjuveri. Skriv: Tjuveri
slekt	f (skj-lyd)	Jeg er i slekt med statsministeren. Skriv: Slegt
ligne	h (rn-lyd)	Jeg vil ligne på faren min. Skriv: Ligne/Likne*
terapeut	au- diftong	Far fikk hjelp hos en terapeut. Skriv: Terapeut
fjorddal	d (rd-lyd)	Vi bor dypt inni en fjorddal med bratte fjell. Skriv: Fjorddal
arten	t-h (nasal t)	Jeg har aldri sett denne arten [aʔ-h] insekt før. Skriv: Arten
hardtrampet	t (rt-lyd)	Stien er hardtrampet av all fartinga. Skriv: Hardtrampet
noten	t-n (nasal t)	Hun leste noten [notn] mens hun spilte. Skriv: Noten
bregne	ei-diftong	Denne planten er en bregne. Skriv: Bregne
skiene	f (skj-lyd)	Ta av deg skiene og sett deg ned! Skriv: Skiene
onkel	h (ng-lyd)	Per besøkte onkel i ferien. Skriv: Onkel
ordspråk	f (sj-lyd, rs)	<i>Liten tue kan velte stort lass</i> er et gammelt ordspråk. Skriv: Ordspråk
kilo	ç (kj-lyd)	Fisken veide ti kilo. Skriv: Kilo
skyer	f (skj-lyd)	Det kom noen skyer for sola. Skriv: Skyer
bruden	d-n (nasal d)	Han kysset bruden [brudn]. Skriv: Bruden
kyndig	ç (kj-lyd)	Hun er virkelig flink og kyndig når det gjelder lesing. Skriv: Kyndig
hardlynt	l (rl-lyd)	Han er en hardlynt mann. Det går ikke an å blidgjøre ham. Skriv: Hardlynt
løgnen	øy- diftong	Jeg liker ikke den løgnen din! Skriv: Løgnen
jeg	f (skj-lyd)	Jeg er glad. Skriv: Jeg
hardnøstet	h (rn-lyd)	Dette garnet er så hardnøstet at det tar lite plass. Skriv: Hardnøstet
tjueni	ç (kj-lyd)	I skuddår, er det tjueni dager i februar. Skriv: Tjueni – med bokstaver
slem	f (skj-lyd)	Jeg synes Nina var slem mot meg. Skriv: Slem
sogn	h (rn-lyd)	Vi syklet til et annet sogn og gikk i kirka der. Skriv: Sogn
euro	au- diftong	Jeg kjøpte is for to euro. Skriv: Euro
norddelen	d (rd-lyd)	I norddelen av Australia er det mange farlige dyr. Skriv: Norddelen
furten	t-h (nasal t)	Du trenger ikke være så furten [fuʔ-h] selv om du tapte. Skriv: Furten
bordtale	t (rt-lyd)	Brudgommen holdt en fin bordtale. Skriv: Bordtale

* NB: Les ordet med **h**-lyd, men godta begge skrivemåtene!

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/h som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Diktat 5c. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av bokstavløse lyder (lyder uten egen bokstav) med sjeldnere stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Testord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
gåten	t-n (nasal t)								
et tegn	ei-diftong								
skift	f (skj-lyd)								
hank	h (ng-lyd)								
gårdstun	f (sj-lyd, rs)								
kirurgen	ç (kj-lyd)								
skyet	f (skj-lyd)								
siden	d-n (nasal d)								
bekymring	ç (kj-lyd)								
bordlek	l (rl-lyd)								
døgnflue	øy- diftong								
skeiv	f (skj-lyd)								
jordnøtt	h (rn-lyd)								
tjuveri	ç (kj-lyd)								
slekt	f (skj-lyd)								
ligne	h (rn-lyd)								
terapeut	au- diftong								
fjorddal	d (rd-lyd)								
arten	t-h (nasal t)								
hardtrampet	t (rt-lyd)								
noten	t-n (nasal t)								
bregne	ei-diftong								
skiene	f (skj-lyd)								
onkel	h (ng-lyd)								
ordspråk	f (sj-lyd, rs)								
kilo	ç (kj-lyd)								
skyer	f (skj-lyd)								
bruden	d-n (nasal d)								
kyndig	ç (kj-lyd)								
hardlynt	l (rl-lyd)								
løgnen	øy- diftong								
jeg	f (skj-lyd)								
hardnøstet	h (rn-lyd)								
tjueni	ç (kj-lyd)								
slem	f (skj-lyd)								
sogn	h (rn-lyd)								
euro	au- diftong								
norddelen	d (rd-lyd)								
furten	t-h (nasal t)								
bordtale	t (rt-lyd)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/h som er nasale lyder.

Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Diktat 5d: Lærerens dikteringsmal

Testing av bokstavløse lyder (lyder uten egen bokstav) med sjeldnere stavemåte.

Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. Der det er kryss (x), er det nødvendig å lese hele setningen, for å unngå forvekslinger. Ellers kan man diktere testordene alene.

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.

biten	t-n (nasal d)	Jeg finner ikke den siste biten [bitn] til puslespillet. Skriv: Biten
tegning	ei-diftong	Jeg har laget en fin tegning. Skriv: Tegning
skip	f (skj-lyd)	Der er et digert skip. Skriv: Skip
synke	η (ng-lyd)	Båten holdt på å synke. Skriv: Synke
gårdsbruk	f (sj-lyd, rs)	Vi driver et gårdsbruk med griser og kyr. Skriv: Gårdsbruk
kile	ç (kj-lyd)	Du må ikke kile, ellers sparker jeg! Skriv: Kile
skyte	f (skj-lyd)	Jeg vil ikke skyte den stakkars elgen. Skriv: Skyte
lyden	d-n (nasal d)	Vi hørte lyden [lydn] av bekken som bruste. Skriv: Lyden
bekymret	ç (kj-lyd)	Jeg er virkelig bekymret. Skriv: Bekymret
jordlast	l (rl-lyd)	Bonden kjørte en svær jordlast med traktoren. Skriv: Jordlast
løgner	øy-diftong	Jeg tror han er en løgner. Skriv: Løgner
skeive	f (skj-lyd)	Disse trærne er helt skeive. Skriv: Skeive
Nordnes	η (rn-lyd)	Jeg gikk på Nordnes før jeg flyttet til Oslo. Skriv: Nordnes
tjuvtitte	ç (kj-lyd)	Jeg forsøkte å tjuvtitte på julegavene før jul. Skriv: Tjuvtitte
slips	f (skj-lyd)	Pappa har aldri på seg slips. Skriv: Slips
agn	η (rn-lyd)	Vi brukte fiskestykker til agn. Skriv: Agn
europavei	au- diftong	Dette er en trafikkert europavei som kalles E6. Skriv: Europavei
fjordduft	d (rd-lyd)	Jeg liker salt fjordduft. Skriv: Fjordduft
porten	t-η (nasal t)	Du må lukke porten [poʈ-η]! Skriv: Porten
jordtrapp	t (rt-lyd)	Vi lagde en jordtrapp opp til barhytta. Skriv: Jordtrapp
maten	t-n (nasal t)	Takk for maten [matn]! Skriv: Maten
bregner	ei-diftong	Det vokste tett med bregner i skogbunnen. Skriv: Bregner
skiltene	f (skj-lyd)	Følg nøye med på skiltene, så finner dere fram! Skriv: Skiltene
tenke	η (ng-lyd)	Du må tenke på det du driver med! Skriv: Tenke
nordsame	f (sj-lyd, rs)	Mattis Hætta var nordsame fra Alta. Skriv: Nordsame
Kina	ç (kj-lyd)	Det bor over en milliard mennesker i Kina. Skriv: Kina
sky	f (skj-lyd)	Det er en sky for sola. Skriv: Sky
boden	d-n (nasal d)	De solgte frukt i boden [bodn]. Skriv: Boden
kynisk	ç (kj-lyd)	Han var kynisk og tok ikke noen hensyn. Skriv: Kynisk
fjordli	l (rl-lyd)	Gården ligger i ei fjordli i Nordfjord. Skriv: Fjordli
døgnet	øy-diftong	Jeg sov hele døgnet etter den lange reisen. Skriv: Døgnet
meg	f (skj-lyd)	Jeg likte meg godt på hytta. Skriv: Meg
jordnær	η (rn-lyd)	En jordnær person tar få sjanser. Skriv: Jordnær
tjueto	ç (kj-lyd)	Jeg har tjueto fargeblyanter. Skriv: Tjueto – med bokstaver
slår	f (skj-lyd)	Pass, så du ikke slår deg! Skriv: Slår
signere	η (rn-lyd)	Å signere et papir, betyr å skrive navnet sitt. Skriv: Signere
europaisk	au- diftong	Norge er et europeisk land. Skriv: Europeisk
jorddyrking	d (rd-lyd)	Her på landet driver de med jorddyrking. Skriv: Jorddyrking
snurten	t-η (nasal t)	Hun var snurten fordi hun ikke fikk være med [snuʈ-η]. Skriv: Snurten
ordtak	t (rt-lyd)	Den som ler sist, ler best er et vanlig ordtak. Skriv: Ordtak

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/η som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblett.

Diktat 5d registreringsskjema

Diktat 5d. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av bokstavløse lyder (lyder uten egen bokstav) med sjeldnere stavemåte. Tjukk linje markerer når alle språklyder er testet 1 gang. NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS.									
Testord	Aktuell språklyd	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
biten	t-n (nasal d)								
tegning	ei-diftong								
skip	f (skj-lyd								
synke	η (ng-lyd)								
gårdsbruk	f (sj-lyd, rs)								
kile	ç (kj-lyd)								
skytte	f (skj-lyd)								
lyden	d-n (nasal d)								
bekymret	ç (kj-lyd)								
jordlast	ɹ (rl-lyd)								
løgner	øy-diftong								
skeive	f (skj-lyd)								
Nordnes	η (rn-lyd)								
tjuvtitte	ç (kj-lyd								
slips	f (skj-lyd								
agn	η (rn-lyd)								
europavei	au- diftong								
fjordduft	d (rd-lyd)								
porten	t-η (nasal t)								
jordtrapp	t (rt-lyd)								
maten	t-n (nasal d)								
bregner	ei-diftong								
skiltene	f (skj-lyd								
tenke	η (ng-lyd)								
nordsame	f (sj-lyd, rs)								
Kina	ç (kj-lyd)								
sky	f (skj-lyd)								
boden	d-n (nasal d)								
kynisk	ç (kj-lyd)								
fjordli	ɹ (rl-lyd)								
døgnet	øy-diftong								
meg	f (skj-lyd)								
jordnær	η (rn-lyd)								
tjueto	ç (kj-lyd								
slår	f (skj-lyd								
signere	η (rn-lyd)								
uropeisk	au- diftong								
jorddyrking	d (rd-lyd)								
snurten	t-η (nasal t)								
ordtak	t (rt-lyd)								

Bokstavløse lyder er lyder som ikke har en egen bokstav i alfabetet. På østlandsmål gjelder dette de fleste lydene i denne testen. Unntaket er t-n, d-n og rt-n som er to lyder. Den første lyden blir nasal, og lufta kommer ut sammen med n/η som er nasale lyder. Ofte fins det også en stum e mellom bokstavene, eller d/t er doblet.

Innhold skrivetest 5				
Kategori	Test 5a	Test 5b	Test 5c	Test 5d
stavelser	85	85	84	85
a	11	11	9	8
e utenom eu	31	32	33	31
i	11	10	11	15
o utenom å-lyd	12	13	11	13
u utenom eu	7	4	7	5
y	5	9	5	7
æ, ø, å utenom øg	6	6	5	5
æ-lyd m/e, å-lyd m/o	1	1	1	0
Ekstra ng-endelse	1	0	1	2
dobbel konsonant	1	1	1	1

6 Ord med regelstyrte eller særegne sstavemåter

Lesing av ord med regelstyrte eller særegne sstavemåter

Leseprøve 6a registreringsskjema

Leseprøve 6a. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.							
Aktuell noteringsmåte	Test- ord	Besvarelse ved feillesing: ... Pause , Nytt forsøk - Lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver / lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver __ lest bokstavlydrett v over kons.: overså dobbel	Leste hele ordet rett straks	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test- lyden rett straks	Leste bokstav- rett, eller forvekslet lyd,/ ev. vokal- lengde	Ret- tet feil- lest test- lyd
forenklet k foran ny konsonant	bakt						
j-lyd med g foran i	gir						
småord, uregelrett skrivemåte	her						
stum h foran v	hva						
a-lyd med stum d bak	god						
i-lyd med stum g bak	billig						
småord med forenklet kons.	kan						
stum d istedenfor dobbel kons.	kulde						
lang å-lyd med o foran v	svovel						
r-lyd med stum d bak	bord						
kort o-lyd med u foran k	lukke						
j-lyd med g foran ei	geitene						
kort o-lyd med u foran ng	tunge						
i-lyd med stum d bak	vidt						
stum g foran j	gjette						
småord med forenklet kons.	den						
kort æ-lyd med e foran r	lerke						
j-lyd med g foran y	gyllen						
småord med forenklet kons.	nok						
kort æ-lyd med æ	færre						
dobbel b etter kort vokal	nebb						
dobbel k etter kort vokal	jakke						
au-lyd med stum d/g bak	haugevis						
kort å-lyd med o	jobbe						
lang æ-lyd med e foran ŋ (rn)	jern						
dobbel f etter kort vokal	traff						
l-lyd med stum v bak	sølvring						
stum h foran j	hjørne						
stum d istedenfor dobbel kons.	sand						
e-lyd med stum d bak	bred						
kort o-lyd med u foran nk	blunke						
dobbel r etter kort vokal	hurra						
småord med forenklet kons.	hos						
lang å-lyd med o foran v	over						
stum h foran v	hvis						
lang å-lyd med o foran stum g	og						

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Leseark 6a

bakt
gir
her
hva
god
billig
kan
kulde
svovel
bord
lukke
geitene
tunge
vidt
gjette
den
lerke
gyllen

nok
færre
nebb
jakke
haugevis
jobbe
jern
traff
sølvring
hjørne
sand
bred
blunke
hurra
hos
over
hvis
og

LESEARK 6a

BAKT
GIR
HER
HVA
GOD
BILLIG
KAN
KULDE
SVOVEL
BORD
LUKKE
GEITENE
TUNGE
VIDT
GJETTE
DEN
LERKE
GYLLEN

NOK
FÆRRE
NEBB
JAKKE
HAUGEVIS
JOBBE
JERN
TRAFF
SØLVRING
HJØRNE
SAND
BRED
BLUNKE
HURRA
HOS
OVER
HVIS
OG

Leseprøve 6b. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.							
Aktuell noteringsmåte	Test- ord	Besvarelse ved feillesing: ... Pause , Nytt forsøk - Lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver / lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver __ lest bokstavlydrett v over kons.: overså dobbel	Leste hele ordet rett straks	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test- lyden rett straks	Leste bokstav- rett, eller forvekslet lyd,/ ev. vokal- lengde	Ret- tet feil- lest test- lyd
forenklet k foran ny konsonant	vakt						
j-lyd med g foran i	gispe						
småord, uregelrett skrivemåte	vil						
stum h foran v	hvem						
o-lyd med stum d bak	blod						
i-lyd med stum g bak	evig						
småord med forenklet kons.	når						
stum d istedenfor dobbel kons.	sild						
lang å-lyd med o foran v	grove						
r-lyd med stum d bak	jord						
kort o-lyd med u foran k	plukke						
j-lyd med g foran ei	geitebukk						
kort o-lyd med u foran ng	pungen						
i-lyd med stum d bak	tida						
stum g foran j	gjespe						
småord med forenklet kons.	hun						
kort æ-lyd med e foran r	merke						
j-lyd med g foran y	gyte						
småord med forenklet kons.	skal						
kort æ-lyd med æ	nærme						
dobbel b etter kort vokal	stubbe						
dobbel k etter kort vokal	pakke						
stum g etter au	haugen						
kort å-lyd med o	jogge						
lang æ-lyd med e foran ŋ (rn)	stjerne						
dobbel f etter kort vokal	biff						
l-lyd med stum v bak	halv						
stum h foran j	hjul						
stum d istedenfor dobbel kons.	vind						
e-lyd med stum d bak	gned						
kort o-lyd med u foran nk	dunke						
dobbel r etter kort vokal	snurre						
kort å-lyd med o, m i slutten	kom						
lang å-lyd med o foran v	love						
stum h foran v	hviske						
lang å-lyd med o foran g	tog						

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Leseark 6b

vakt
gispe
vil
hvem
blod
evig
når
sild
grove
jord
plukke
geitebukk
pungen
tida
gjespe
hun
merke
gyte

skal
nærme
stubbe
pakke
haugen
jogge
stjerne
biff
halv
hjul
vind
gned
dunke
snurre
ljome
kom
hviske
tog

LESEARK 6B

VAKT
GISPE
VIL
HVEM
BLOD
EVIG
NÅR
SILD
GROVE
JORD
PLUKKE
GEITEBUKK
PUNGEN
TIDA
GJESPE
HUN
MERKE
GYTE

SKAL
NÆRME
STUBBE
PAKKE
HAUGEN
JOGGE
STJERNE
BIFF
HALV
HJUL
VIND
GNED
DUNKE
SNURRE
KOM
LOVE
HVISKE
TOG

Leseprøve 6c registreringsskjema

Leseprøve 6c. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.							
Aktuell noteringsmåte	Test- ord	Besvarelse ved feillesing: ... Pause , Nytt forsøk - Lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver / lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver __ lest bokstavlydrett v over kons.: overså dobbel	Leste hele ordet rett straks	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test- lyden rett straks	Leste bokstav- rett, eller forvekslet lyd,/ ev. vokal- lengde	Ret- tet feil- lest test- lyd
forenklet k foran ny konsonant	makt						
j-lyd med g foran i	gikk						
småord, uregelrett skrivemåte	(gå) an						
stum h foran v	hvor						
a-lyd med stum d bak	blad						
i-lyd med stum g bak	ledig						
småord med forenklet kons.	det						
stum d istedenfor dobbel kons.	kaldt						
å-lyd med o foran v	rovdyr						
r-lyd med stum d bak	fjord						
kort o-lyd med u foran k	krukke						
j-lyd med g foran ei	geitost						
kort o-lyd med u foran ng	sunget						
i-lyd med stum d bak	vid						
stum g foran j	gjær						
småord med forenklet kons.	til						
kort æ-lyd med e foran r	sterk						
j-lyd med g foran y	gyldig						
småord med forenklet kons.	de						
kort æ-lyd med æ	nærmest						
dobbel b etter kort vokal	tabbe						
dobbel k etter kort vokal	nakke						
ei-lyd med stum g bak	seigmann						
kort å-lyd med o	hogge						
lang æ-lyd med e foran n (m)	fjerne						
dobbel f etter kort vokal	kaffe						
l-lyd med stum v bak	selv						
stum h foran j	hjort						
stum d istedenfor dobbel kons.	hund						
e-lyd med stum d bak	sved						
kort o-lyd med u foran nk	bunke						
dobbel r etter kort vokal	narre						
kort å-lyd med o, m i slutten	som						
lang å-lyd med o foran g	tog						
stum h foran v	hvit						
lang å-lyd med o foran v	svoger						

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Leseark 6c

makt
gikk
an
hvor
blad
ledig
det
kaldt
rovdyr
fjord
krukke
geitost
sunget
vid
gjær
til
sterk
gyldig

de
nærmest
tabbe
nakke
seigmann
hogge
fjerne
kaffe
selv
hjort
hund
sved
bunke
narre
som
tog
hvit
svoger

LESEARK 6C

MAKT
GIKK
AN
HVOR
BLAD
LEDIG
DET
KALDT
ROVDYR
FJORD
KRUKKE
GEITOST
SUNGET
VID
GJÆR
TIL
STERK
GYLDIG

DE
NÆRMEST
TABBE
NAKKE
SEIGMANN
HOGGE
FJERNE
KAFFE
SELV
HJORT
HUND
SVED
BUNKE
NARRE
SOM
TOG
HVIT
SVOGER

Leseprøve 6d. Navn:		Klasse:	Skole:	Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.							
Aktuell noteringsmåte	Test- ord	Besvarelse ved feillesing: ... Pause , Nytt forsøk - Lydering/ <u>aktuell språklyd</u> oppdelt i enkeltbokstaver / lydplukking; deler opp i lyder/bokstaver __ lest bokstavlydrett v over kons.: overså dobbel	Leste hele ordet rett straks	Leste deler av ordet, før gjentok fra start	Leste test- lyden rett straks	Leste bokstav- rett, eller forvekslet lyd,/ ev. vokal- lengde	Ret- tet feil- lest test- lyd
forenklet k foran ny konsonant	lekt						
j-lyd med g foran i	gift						
småord, uregelrett skrivemåte	vel						
stum h foran v	hvilken						
a-lyd med stum d bak	glad						
i-lyd med stum g bak	lydig						
småord med forenklet kons.	at						
stum d istedenfor dobbel kons.	mild						
lang å-lyd med o foran v	doven						
r-lyd med stum d bak	nord						
kort o-lyd med u foran k	sukker						
j-lyd med g foran ei	geitrams						
kort o-lyd med u foran ng	ungdom						
i-lyd med stum d bak	sida						
stum g foran j	gjørme						
småord med forenklet kons.	han						
kort æ-lyd med e foran r	verke						
j-lyd med g foran y	gyse						
småord med forenklet kons.	også						
kort æ-lyd med æ	vært						
dobbel b etter kort vokal	ribbe						
dobbel k etter kort vokal	takke						
ei-lyd med stum g bak	kakedeig						
kort å-lyd med o	stokk						
lang æ-lyd med e foran n (rn)	linerle						
dobbel f etter kort vokal	gaffel						
l-lyd med stum v bak	tolv						
stum h foran j	hjelm						
stum d istedenfor dobbel kons.	land						
e-lyd med stum d bak	med						
stum d	bredt						
kort o-lyd med u foran nk	lunken						
dobbel r etter kort vokal	purre						
stum h foran v	hver						
lang å-lyd med o foran v	sov						
stum h foran v	hvile						
lang å-lyd med o foran g	togbane						

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Leseark 6d

lekt
gift
vel
hvilken
glad
lydig
at
mild
doven
nord
sukker
geiterams
ungdom
sida
gjørme
han
verke
gyse

også
vært
ribbe
takke
kakedeig
stokk
linerle
gaffel
tolv
hjelm
land
bredt
lunken
purre
hver
sov
hvile
togbane

LESEARK 6D

LEKT
GIFT
VEL
HVILKEN
GLAD
LYDIG
AT
MILD
DOVEN
NORD
SUKKER
GEITERAMS
UNGDOM
SIDA
GJØRME
HAN
VERKE
GYSE

OGSÅ
VÆRT
RIBBE
TAKKE
KAKEDEIG
STOKK
LINERLE
GAFFEL
TOLV
HJELM
LAND
BREDT
LUNKEN
PURRE
HVER
SOV
HVILE
TOGBANE

Diktat 6a: Lærerens dikteringsmal

Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.		
Skriftspråklig mønster / regel	testord	Diktat
forenklet k foran ny konsonant	bakt	Bakeren har bakt brød. Skriv: bakt
j-lyd med g foran i	gir	Hver uke gir jeg penger til de fattige. Skriv: gir
småord, uregelrett skrivemåte	her	Vi bor her i dette huset. Skriv: her
stum h foran v	hva	Jeg vet ikke hva jeg skal gjøre. Skriv: hva
a-lyd med stum d bak	god	Ola er i god form. Skriv: god
i-lyd med stum g bak	billig	Denne boka var billig. Skriv: billig
småord med forenklet kons.	kan	Hva kan vi lære av dette? Skriv: hva
stum d istedenfor dobbel kons.	kulde	Det var sterk kulde, og vi frøs den vinteren. Skriv: kulde
lang å-lyd med o foran v	svovel	På fyrstikkens hode er det svovel som brenner lett. Skriv: svovel
r-lyd med stum d bak	bord	Jeg har et bord på rommet mitt. Skriv: bord
kort o-lyd med u foran k	lukke	Kan du lukke døra? Skriv: lukke
j-lyd med g foran ei	geitene	Vi så geitene løpe i fjellet. Skriv: geitene
kort o-lyd med u foran ng	tunge	Disse steinene er tunge. Skriv: tunge
i-lyd med stum d bak	vidt	Jeg klarte prøven så vidt. Skriv: vidt
stum g foran j	gjette	Vi du gjette ei gåte? Skriv: gjette
småord med forenklet kons.	den	Vi må gå den veien. Skriv: den
kort æ-lyd med e foran r	lerke	Jeg fant redet til ei lerce. Skriv: lerce
j-lyd med g foran y	gyllen	Katten min har gyllen og nesten gul farge. Skriv: gyllen
småord med forenklet kons.	nok	Nå er det nok! Skriv: nok
kort æ-lyd med æ	færre	Jeg har færre jordbær enn deg. Skriv: færre
dobbel b etter kort vokal	nebb	Ei storspove har langt nebb. Skriv: nebb
dobbel k etter kort vokal	jakke	Jeg har brun jakke. Skriv: jakke
au-lyd med stum d/g bak	haugevis	Per har haugevis av sko. Skriv: haugevis
kort å-lyd med o	jobbe	Nå må vi jobbe. Skriv: jobbe
lang æ-lyd med e foran n (rn)	jern	Øksa er lagd av jern. Skriv: jern
dobbel f etter kort vokal	traff	Jeg traff blinken! Skriv: traff
l-lyd med stum v bak	sølvring	Anne har en fin sølvring. Skriv: sølvring
stum h foran j	hjørne	Han løp rundt et hjørne. Skriv: hjørne
stum d istedenfor dobbel kons.	sand	Han graver sand. Skriv: sand
e-lyd med stum d bak	bred	Denne elva er bred, særlig om våren. Skriv: bred
kort o-lyd med u foran nk	blunke	Jeg må blunke hele tida. Skriv: blunke
dobbel r etter kort vokal	hurra	De ropte hurra for Norge. Skriv: hurra
småord med forenklet kons.	hos	Bestemor bodde hos oss. Skriv: hos
lang å-lyd med o foran v	over	Bukken hoppet over gjerdet. Skriv: over
stum h foran v	hvis	Du blir våt hvis du vasser her. Skriv: hvis
lang å-lyd med o foran g	og	Du og [å] jeg er venner. Skriv: og [å]

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Diktat 6a. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.									
Testord	Aktuelt stave-mønster	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
bakt	forenklet kons.								
gir	j-lyd med g								
her	/æ/ med e								
hva	stum h								
god	stum d								
billig	stum g								
kan	forenklet kons.								
kulde	stum d								
svovel	lang /å/ med o								
bord	stum d								
lukke	kort /o/ med u								
geitene	/j/ med g								
tunge	kort /o/ med u								
vidt	stum d								
gjette	stum g foran j								
den	forenklet kons.								
lerke	kort /æ/ med e								
gyllen	/j/ med g								
nok	forenklet kons.								
færre	kort /æ/ med æ								
nebb	dobbel b								
jakke	dobbel k								
haugevis	stum g								
jobbe	kort /å/ med o								
jern	lang /æ/ med e								
traff	dobbel f								
sølvring	stum v								
hjørne	stum h foran j								
sand	stum d								
bred	stum d								
blunke	kort /o/ med u								
hurra	dobbel r								
hos	forenklet kons.								
over	lang /å/ med o								
hvis	stum h foran v								
og	lang /å/ med o								

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Diktat 6b: Lærerens dikteringsmal

Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.

Skriftspråklig mønster / regel	testord	Diktat
forenklet k foran ny konsonant	vakt	Han holdt vakt om natta. Skriv: vakt
j-lyd med g foran i	gispe	Jeg løp så fort at jeg måtte gispe etter luft. Skriv: gispe
småord, uregelrett skrivemåte	vil	Nå vil jeg bli frisk. Skriv: vil
stum h foran v	hvem	Vet du hvem som kom innom? Skriv: hvem
o-lyd med stum d bak	blod	Hjertet pumper blod. Skriv: blod
i-lyd med stum g bak	evig	Det er en evig rundgang. Skriv: evig
småord med forenklet kons.	når	Jeg kommer når du roper. Skriv: når
stum d istedenfor dobbel kons.	sild	Vi spiste deilig stekt sild. Skriv: sild
lang å-lyd med o foran v	grove	Disse kjeksene er sunne og grove. Skriv: grove
r-lyd med stum d bak	jord	Fyll jord i blomsterpotta! Skriv: jord
kort o-lyd med u foran k	plukke	Vi skal ut og plukke blåveis. Skriv: plukke
j-lyd med g foran ei	geitebukk	Vi har en geitebukk. Skriv: geitebukk
kort o-lyd med u foran ng	pungen	Jeg har bare ti kroner i pungen. Skriv: pungen
i-lyd med stum d bak	tida	Det var så gøy at tida gikk fort. Skriv: tida
stum g foran j	giespe	Jeg måtte giespe i ett sett. Skriv: giespe
småord med forenklet kons.	hun	Jeg så da hun kom. Skriv: kom
kort æ-lyd med e foran r	merke	Jeg kunne ikke merke bråket. Skriv: merke
j-lyd med g foran y	gyte	Når hunnfisken legger egg, kalles det å gyte. Skriv: gyte
småord med forenklet kons.	skal	Vi skal gå i fjellet. Skriv: skal
kort æ-lyd med æ	nærme	Katten begynte å nærme seg musa. Skriv: nærme
dobbel b etter kort vokal	stubbe	Han satt på en gammel stubbe. Skriv: stubbe
dobbel k etter kort vokal	pakke	Nå må vi pakke kofferten. Skriv: pakke
stum g etter au	haugen	Se den haugen med sokker! Skriv: haugen
kort å-lyd med o	jogge	Jeg liker å jogge. Skriv: jogge
lang æ-lyd med e foran n (rn)	stjerne	Sola er ei stjerne. Skriv: stjerne
dobbel f etter kort vokal	biff	Vi spiste biff til middag. Skriv: biff
l-lyd med stum v bak	halv	Kan jeg få en halv kopp jus? Skriv: halv
stum h foran j	hjul	Trillebåra har bare ett hjul. Skriv: hjul
stum d istedenfor dobbel kons.	vind	Det var kraftig vind. Skriv: vind
e-lyd med stum d bak	gned	Han gned seg i øynene. Skriv: gned
kort o-lyd med u foran nk	dunke	Jeg holdt på å dunke meg i hodet. Skriv: dunke
dobbel r etter kort vokal	snurre	Fallskjermen begynte å snurre rundt i lufta. Skriv: snurre
kort å-lyd med o, m i slutten	kom	Vi kom for tidlig. Skriv: kom
lang å-lyd med o foran v	love	Det du lover, må du holde. Skriv: love
stum h foran v	hviske	Vi må være stille og bare hviske. Skriv: hviske
lang å-lyd med o foran g	tog	Vi skal ta tog til Oslo. Skriv: tog

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Diktat 6b. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.									
Testord	Aktuelt stave-mønster	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
vakt	forenklet kons.								
gispe	j-lyd med g								
vil	/æ/ med e								
hvem	stum h								
blod	stum d								
evig	stum g								
når	forenklet kons.								
sild	stum d								
grove	lang /å/ med o								
jord	stum d								
plukke	kort /o/ med u								
geitebukk	/j/ med g								
pungen	kort /o/ med u								
tida	stum d								
gjespe	stum g foran j								
hun	forenklet kons.								
merke	kort /æ/ med e								
gyte	/j/ med g								
skal	forenklet kons.								
nærme	kort /æ/ med æ								
stubbe	dobbel b								
pakke	dobbel k								
haugen	stum g								
jogge	kort /å/ med o								
stjerne	lang /æ/ med e								
biff	dobbel f								
halv	stum v								
hjul	stum h foran j								
vind	stum d								
gned	stum d								
dunke	kort /o/ med u								
snurre	dobbel r								
kom	1 m i slutten								
love	lang /å/ med o								
hviske	stum h foran v								
tog	lang /å/ med o								

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Diktat 6c: Lærerens dikteringsmal

Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.

Skriftspråklig mønster / regel	testord	Diktat
forenklet k foran ny konsonant	makt	Presidenten i USA har stor makt. Skriv: makt
j-lyd med g foran i	gikk	Jeg gikk en tur på stien. Skriv: gikk
småord, uregelrett skrivemåte	(gå) an	Det går an å kjøre på isen. Skriv: an
stum h foran v	hvor	Vet du hvor gjessene flyr? Skriv: hvor
a-lyd med stum d bak	blad	Jeg leste i et blad. Skriv: blad
i-lyd med stum g bak	ledig	Er denne plassen ledig? Skriv: ledig
småord med forenklet kons.	det	Nå er det fint vær. Skriv: det
stum d istedenfor dobbel kons.	kaldt	Her er det kaldt om vinteren. Skriv: kaldt
å-lyd med o foran v	rovdyr	Ulven er et rovdyr. Skriv: rovdyr
r-lyd med stum d bak	fjord	Vi kjørte langs en smal fjord, helt ut til havet. Skriv: fjord
kort o-lyd med u foran k	krukke	Hun hadde ei krukke med olje. Skriv: krukke
j-lyd med g foran ei	geitost	Jeg synes geitost smaker sterkt. Skriv: geitost
kort o-lyd med u foran ng	sunget	Vi har ofte sunget sanger mens vi kjørte bil. Skriv: sunget
i-lyd med stum d bak	vid	Jeg har blitt så tynn at buksa er alt for vid. Skriv: vid
stum g foran j	gjær	Vi tar gjær i deigen for at den skal heve. Skriv: gjær
småord med forenklet kons.	til	Du får det til! Skriv: til
kort æ-lyd med e foran r	sterk	Bjørnen er veldig sterk. Skriv: sterk
j-lyd med g foran y	gyldig	Denne togbilletten er gyldig en måned. Skriv: gyldig
småord med forenklet kons.	de	Jeg var våken da de kom. Skriv: de
kort æ-lyd med æ	nærmest	Kula til Per kom nærmest hullet. Skriv: nærmest
dobbel b etter kort vokal	tabbe	Å ikke høre på råd var en stor tabbe. Skriv: tabbe
dobbel k etter kort vokal	nakke	Jeg har en vond nakke etter alt dataspillet. Skriv: nakke
ei-lyd med stum g bak	seigmann	Kan jeg få en seigmann? Skriv: seigmann
kort å-lyd med o	hogge	Alle disse trærne skal vi hogge ned. Skriv: hogge
lang æ-lyd med e foran n (rn)	fjerne	Nå kan du fjerne plasteret. Skriv: fjerne
dobbel f etter kort vokal	kaffe	Jeg synes kaffe lukter godt. Skriv: kaffe
l-lyd med stum v bak	selv	Anne har bygd tråbilen selv. Skriv: selv
stum h foran j	hjort	I skogen så jeg en rev og en hjort. Skriv: hjort
stum d istedenfor dobbel kons.	hund	Du kan tro jeg har en snill hund! Skriv: hund
e-lyd med stum d bak	sved	Røyken fra bålet sved i øynene. Skriv: sved
kort o-lyd med u foran nk	bunke	Jeg lånte en bunke med bøker fra biblioteket. Skriv: bunke
dobbel r etter kort vokal	narre	Nå må du ikke narre meg! Skriv: narre
kort å-lyd med o, m i slutten	som	Så du hauken som fløy opp? Skriv: som
lang å-lyd med o foran g	tog	Vi reiste med tog gjennom Europa. Skriv: tog
stum h foran v	hvit	Snøen er jammen hvit! Skriv: hvit
lang å-lyd med o foran v	svoger	Mannen som er gift med søstera mi, er min svoger. Skriv: svoger

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språkløysangene i FOKUS-materiellet.

Diktat 6c. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.									
Testord	Aktuelt stave-mønster	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
makt	forenklet kons.								
gikk	j-lyd med g								
(gå) an	forenklet kons.								
hvor	stum h								
blad	stum d								
ledig	stum g								
det	forenklet kons.								
kaldt	stum d								
rovdyr	lang /å/ med o								
fjord	stum d								
krukke	kort /o/ med u								
geitost	/j/ med g								
sunget	kort /o/ med u								
vid	stum d								
gjær	stum g foran j								
til	forenklet kons.								
sterk	kort /æ/ med e								
gyldig	/j/ med g								
de	forenklet kons.								
nærmest	kort /æ/ med æ								
tabbe	dobbel b								
nakke	dobbel k								
seigmann	stum g								
hogge	kort /å/ med o								
fjerne	lang /æ/ med e								
kaffe	dobbel f								
selv	stum v								
hjort	stum h foran j								
hund	stum d								
sved	stum d								
bunke	kort /o/ med u								
narre	dobbel r								
som	1 m i slutten								
tog	lang /å/ med o								
hvit	stum h foran v								
svoger	lang /å/ med o								

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Diktat 6d: Lærerens dikteringsmal

Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.

Skriftspråklig mønster / regel	testord	Diktat
forenklet k foran ny konsonant	lekt	Vi har lekt hauk og due. Skriv: lekt
j-lyd med g foran i	gift	Besteforeldrene mine har vært gift i førti år. Skriv: gift
småord, uregelrett skrivemåte	vel	Vi har vel godteri til lørdagskosen? Skriv: vel
stum h foran v	hvilken	Jeg lurer på hvilken dato det er i dag. Skriv: hvilken
a-lyd med stum d bak	glad	Du gjør meg så glad! Skriv: glad
i-lyd med stum g bak	lydig	Hunden min er veldig lydig. Skriv: lydig
småord med forenklet kons.	at	Husker du at vi møttes i fjor? Skriv: at
stum d istedenfor dobbel kons.	mild	Denne osten har en mild smak. Skriv: mild
lang å-lyd med o foran v	doven	Katten var doven og lat. Skriv: doven
r-lyd med stum d bak	nord	Vinden kommer fra nord, og det er kaldt. Skriv: nord
kort o-lyd med u foran k	sukker	Jeg bruker sukker på grøten. Skriv: sukker
j-lyd med g foran ei	geitrams	Vi plukket geitrams og kløver. Skriv: geitrams
kort o-lyd med u foran ng	ungdom	Nina er en nitten år gammel ungdom. Skriv: ungdom
i-lyd med stum d bak	sida	Stek pannekaka på den andre sida også. Skriv: sida
stum g foran j	gjørme	Neshornet er fullt av gjørme. Skriv: gjørme
småord med forenklet kons.	han	Nå kommer han snart. Skriv: han
kort æ-lyd med e foran r	verke	Ryggen begynte å verke. Skriv: verke
j-lyd med g foran y	gyse	Filmen var så skummel at jeg måtte gyse. Skriv: gyse
småord med forenklet kons.	også	Det er dessert også. Skriv: også
kort æ-lyd med æ	vært	Nå har vi vært på fjellet. Skriv: vært
dobbel b etter kort vokal	ribbe	Vi spiste stekt ribbe på julaften. Skriv: ribbe
dobbel k etter kort vokal	takke	Husk å takke for maten! Skriv: takke
ei-lyd med stum g bak	kakedeig	Jeg har rørt sammen en kakedeig. Skriv: kakedeig
kort å-lyd med o	stokk	Han støttet seg til en stokk. Skriv: stokk
lang æ-lyd med e foran n (rn)	linerle	Det tripper ei linerle på gjerdet. Skriv: linerle
dobbel f etter kort vokal	gaffel	Spis med kniv og gaffel! Skriv: gaffel
l-lyd med stum v bak	tolv	Klokka er tolv. Skriv: tolv
stum h foran j	hjelm	Husk å ta på hjelm før du sykler! Skriv: hjelm
stum d istedenfor dobbel kons.	land	Jeg gikk meg over sjø og land. Skriv: land
stum d	bredt	Vi lette vidt og bredt etter ringen. Skriv: bredt
kort o-lyd med u foran nk	lunken	Grøten har stått for lenge og blitt lunken. Skriv: lunken
dobbel r etter kort vokal	purre	Purre er en slags løk. Skriv: purre
stum h foran v	hver	Jeg leser hver eneste dag. Skriv: hver
lang å-lyd med o foran v	sov	I natt sov jeg godt. Skriv: sov
stum h foran v	hvile	Nå får vi sette oss og hvile. Skriv: hvile
lang å-lyd med o foran g	togbane	Jon og Mia bygde med togbane. Skriv: togbane

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Diktat 6d. Navn:		Klasse:		Skole:		Dato:			
Testing av ord med regelstyrte eller særegne stavemåter: Stumme bokstaver, vikarbokstaver, dobbel eller forenklet konsonant.									
Testord	Aktuelt stave-mønster	Riktig svar	Besvarelse hvis feil	Feil-skriver aktuell bokstav-gruppe	Ute-later/ tilføy-else bok-staver	Forveks-ling med annen lyds sym-bol b/d, kj/sj, ng/rn.	Om-kasting av bok-stavers rekke-følge	Bok-staver notert på feil måte	Blan-der store/ små bok-staver
lekt	forenklet kons.								
gift	j-lyd med g								
vel	forenklet kons.								
hvilken	stum h								
glad	stum d								
lydig	stum g								
at	forenklet kons.								
mild	stum d								
doven	lang /å/ med o								
nord	stum d								
sukker	kort /o/ med u								
geitrams	/j/ med g								
ungdom	kort /o/ med u								
sida	stum d								
gjørme	stum g foran j								
han	forenklet kons.								
verke	kort /æ/ med e								
gyse	/j/ med g								
også	forenklet kons.								
vært	kort /æ/ med æ								
ribbe	dobbel b								
takke	dobbel k								
kakedeig	stum g								
stokk	kort /å/ med o								
linerle	lang /æ/ med e								
gaffel	dobbel f								
tolv	stum v								
hjelm	stum h foran j								
land	stum d								
bredt	stum d								
lunken	kort /o/ med u								
purre	dobbel r								
hver	stum h foran v								
sov	lang /å/ med o								
hvile	stum h foran v								
togbane	lang /å/ med o								

NB: Ord med feit skrift benyttes ikke i de respektive språklydsangene i FOKUS-materiellet.

Språklydhus på osломål inkludert skarre-r og bokstavløse språklyder

h																							
p pp		b bb		f ff v hv (vv)		t tt		d dd		s ss		rt rdt		rd rdd		(g, j, sh, ch, c) skj sj rds rsj rskj rsk		kj tj k kkj rkj		j gj g hj lj		ng n g	
p		b		f v		t		d		s		t		d		f		ɕ		j		ŋ	
leppe ↑ leppe		m mm		tann ↑ leppe		l lv l ll ld		forgom ↑ tungeblad		n nn nd		ll lv ld l rl rdl		bakgom ↑ tunge-spiss		rn rdn ren rden (r han/ r ham/ r den)		gane ↑ tunge-rygg		k kk (c)		g gg	
		m				l				n		l				n				k		g	

Vokaler: a e¹ e² i o u y æ ø å

Diftonger: ei au øy ai ai oi oi

FOKUS © Toril Karstad Kreativ Læring

Hjerte symboliserer stent-ustemt-par. Døra angir artikulasjonssted, der nedre artikulator er aktiv og derfor nevnes først (leppe mot tann). Bokstaver og bokstavgrupper i liten skrift forteller om språklydens skrivemåter, der stumme bokstaver regnes som del av grafemet.